ДОН БИЛАН ТЎКИН ДАСТУРХОН!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

9-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 250 (2283).
18 ДЕКАБРЬ
СЕШАНБА
1962 ЙИЛ
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

«ТАШАВТОМАШ» ЗАВОДИНИНГ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ИЛҒОРИ МУНИР СУЛАЙМОНОВ — КОРХОНАДА ЕТТИ ЙИЛЛИК ТЎРТИНЧИ ЙИЛИ ТОПШИРИҒИНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРГАНЛИГИ ҲАҚИДА РАПОРТ БЕРГАНЛАРНИНГ БИРИНЧИСИ. У ҲОЗИР АВТОМАШИНАЛАРНИНГ ЗАПАС ҚИСМЛАРИНИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШДА ҲАММАГА ЎРНАК БЎЛИБ, КЕЛАСИ ЙИЛ ҲИСОБИГА МАҲСУЛОТ БЕРАЯПТИ. **СУРАТДА: ЎРТОҚ М. СУЛАЙМОНОВ.**

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетига
Ўзбекистон ССР Министрлар Советига
Ўзбекистон ССР колхозчилари, совхоз ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари, барча меҳнаткашларига

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССР колхозчилари, совхоз ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассисларини, партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари ва территориал ишлаб чиқариш бошқармаларининг ходимларини, барча меҳнаткашларини меҳнат зафари билан — давлатга дон сотиш планининг бажарилганлиги билан қизғин табриклайдилар. Ватан омборларига 9 миллион 800 минг пуд дон, шу жумладан 1 миллион 680 минг пуд энг қимматли озиқ-овқат экини — шоли тўкилди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети республикада пахта етиштириш юзасидан олиб борилаётган иш билан бир қаторда дон ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга жиддий эътибор берилаётганлигини мамнуният билан таъкидлайдилар.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари хўжаликнинг асосий тармоғи бўлган пахтачиликни янада юксалтириш учун, дон, гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни кўпайтириш учун бундан буён ҳам сабот билан кураш олиб борадилар ва мамлакатимизда коммунизм қуриш ишига ўз муносиб ҳиссаларини қўшадилар, деб қатъий ишонч билдирадилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

Сабзавотдан мўл ҳосил

1-«Оҳангарон» совхозининг 2-бўлимидаги ўртоқ М. Йўлдошев бошлиқ бригада ишчилари фидокорона меҳнат қилиб, сабзавотдан мўл ҳосил етиштирдилар. 15 гектар ерга экилган помидордан 274 ўрнига 316 тонна ҳосил олинди. 7 гектар ерга экилган эртаги карамдан ҳам улкан хирмон кўтарилди.

15 гектар ердаги кечки карам ҳосили шу кунларда йиғиб-териб олиниб, экиндан бўшаган майдонлар шудгорланмоқда.

Т. ХУШНАЗАРОВ.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Молларни йил бўйи бўрдоқига боқайлик

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети молларни йил бўйи бўрдоқига боқиш тўғрисидаги масалани муҳокама қилдилар. Қабул қилинган қарорда кейинги йилларда колхоз ва совхозлар молларни бўрдоқига боқиш ва ўтлатиб боқишни анча яхшилаб, давлатга кўпроқ гўшт сотаётганликлари қайд қилиб ўтилади. Республика чорвадорлари давлатга гўшт сотиш планини бажариб, катта меҳнат ғалабасига эришдилар. Гўшт етиштириш ва тайёрлашда чўчқа ва парранда гўштининг салмоғи ортди. Кўпгина хўжаликлар — Янгийўл районидаги «Ленинизм», Поп районидаги Ленин номли ва бошқа колхозлар молларни бўрдоқига боқишни тўғри йўлга қўйиш туфайли топшириқни йилнинг бошидаёқ бажаришга муваффақ бўлдилар. Конимех районидаги «Коммунизм» ва «Конимех» совхозлари ҳар йили давлатга қоракўл қўйларнинг тирик вазнини ўртача 45—50 килограммга етказиб топширмоқдалар. «Ҳазорбоғ» совхози чўчқаларни кетма-кет болалатиб, чўчқа болаларини ўстириш ва бўрдоқи қилишни яхши йўлга қўйиш туфайли бир бош асосий урғочи чўчқа ҳисобига 3 тонна чўчқа гўшти етиштирди.

Кўпгина бошқа колхоз ва совхозлар ҳам юксак кўрсаткичларга эришдилар.

Шулар билан бирга қарорда қайд қилинадики, айрим ишлаб чиқариш бошқармаларининг, районлар ва хўжаликларнинг раҳбарлари гўшт етиштиришни кўпайтириш юзасидан кескин чораларни кўрмаётирлар. Молларни бўрдоқи қилиш ва ўтлатиб боқиш ишининг қониқарсизлигига сабаб ҳам худди шудир, гўштга боқиладиган моллар ўз вақтида ажратилмайди ва ўз вақтида боқувга қўйилмайди, аҳолидан ёш моллар кам сотиб олинаётир. Ҳеч қандай асос бўлмаган ҳолда сигирлар ҳали ҳам яроқсиз топилмоқда ва урғочи моллар қисир қолиб кетмоқда. Кўпгина хўжаликларнинг раҳбарлари мажбурият оладилару, лекин гўшт етиштириш озуқага, ем-хашак базасининг мустаҳкамланишига боғлиқ эканлигини унутиб қўядилар. Бундай камчилик колхозлараро ва совхозлараро молларни бўрдоқига боқадиган хўжаликларга таллуқлидир. Колхозлар ва совхозларда маккажўхори, оқжўхори, нўхат, беда, қанд лавлагидан кам ҳосил олинмоқда, яйловлардан ёмон фойдаланилмоқда, молларга ем-хашак камдан-кам ҳолларда қирқиб майдалаб берилади.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Республика Министрлар Совети гўшт етиштиришни кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилашда молларни йил бўйи бўрдоқига боқишни ташкил этишнинг алоҳида аҳамияти борлигини эътиборга олиб, колхоз ва совхозлар томонидан ишлаб чиқилган тадбирларни маъқулладилар. Бу тадбирларда етти йилликнинг бешинчи йилида 181,5 минг тонна (сўйилган ҳолда), шу жумладан колхозларда ва давлат хўжаликларида 127,9 минг тонна гўшт етиштириш кўзда тутилади. Бу планни амалга ошириш учун 313, 7 минг бош қора мол, 517,2 минг бош чўчқа, 1 миллион 651,5 минг бош қўй ва эчки боқувга қўйилиши ва яхшилаб семиртирилиши керак. Шу йилнинг декабрида 85900 бош қора мол, 110.800 бош чўчқа, 113.100 бош қўй ва эчки боқувда бўлиши, бу моллар 1963 йилнинг биринчи кварталида давлатга гўштга топширилиши керак.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги, область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари ва территориал ишлаб чиқариш бошқармаларига ишни шундай ташкил этиш таклиф этилдики, токи ҳар бир колхоз ва совхоз 1963 йилда молларни кўпайтириш юзасидан ўз мажбуриятларини бажарсин, молларни бўрдоқига боқиш ва ўтлатиб боқиш ишини кескин даражада яхшиласин. Давлатга сотиладиган ёки хўжаликнинг ички эҳтиёжлари учун сарфланадиган қора молларнинг тирик вазнини камида 230—250 килограммга, чўчқаларнинг тирик вазнини 85—90 килограммга, қўйларнинг тирик вазнини 42—45 килограммга етказиш вазифа қилиб қўйилди.

Ҳар бир хўжаликда давлатга бир меёрда гўшт топшириб туришни ҳисобга олган ҳолда молларни бўрдоқига қўйиш ва ўтлатиб боқиш ҳамда боқувдан чиқариш графигини тузиш, молларни бўрдоқига боқадиган пунктлар ва ёш молларни ўстириш ҳамда боқиш учун фермалар ташкил қилиш ва уларни кадрлар билан таъминлаш тавсия этилди. Бўрдоқига мол боқиладиган пунктлар ва фермалар учун талаб қилинган миқдорда озуқа ажратиш, ем-хашакдан тежаб-тергаб фойдаланиш, озиқ-овқат саноатидаги чиқиндилардан, биостимуляторлардан, антибиотиклардан, минерал озуқадан, шаҳарга яқин бўлган хўжаликларда умумий овқатланиш корхоналарининг чиқиндиларидан кенг фойдаланиш вазифаси юкланди.

Озуқа базасини мустаҳкамлаш учун яқин кунлар ичида кузги дон, кўк ҳолида бериш учун жавдар экишни тамомлаш, нўхат ва бедани қишда ҳамда эрта баҳорда, маккажўхорини барвақт муддатларда экишга тайёргарлик кўриш, 1963 йилда барча турдаги озуқабоп экинлардан мўл ҳосил олинишини таъминлайдиган ташкилий ва агротехника тадбирлари комплексини амалга ошириш керак.

Боқиб катта қилиш учун аҳолидан 215 минг бош қора мол харид қилиб олиниши зарур.

Қарорда урғочи молларнинг қисир қолишини тугатиш, ҳар бир сигир ва ғунажиндан бузоқ олиш ҳамда уни сақлаб қолиш тадбирлари кўзда тутилгандир. Совлиқларнинг ҳар юзтасидан 100—105 бош қўзи, асосий урғочи чўчқаларнинг ҳар биттасидан 25—30 та чўчқа боласи олиш лозим.

Қарорда қоракўл қўйларини бўрдоқига боқишни уюштириш юзасидан кенг ишлаб чиқариш тажрибасини ўтказиш ҳам кўзда тутилгандир.

Қишлоқ хўжалик министрлигига колхозлар ва совхозларнинг илғор тажрибаларини брошюра, варақа ва плакатлар чиқариш йўли билан умумлаштириш ва оммалаштириш таклиф этилди.

ҚИЗҒИН ТАБРИКЛАЙМИЗ

Бўстонлиқ район партия комитети ва район ижроия комитетига

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети зўр қониқиш билан қайд қиладиларки, Бўстонлиқ районининг колхозчилари, совхозларининг ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари, партия, совет ва комсомол ходимлари партия XXII съездининг, КПСС Марказий Комитети март ва ноябрь Пленумларининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун курашиб, гўшт, сут, тухум, жун, сабзавот, полиз экинлари маҳсулотлари ва дон тайёрлаш давлат планларини бажариб, катта ғалабага эришдилар.

Давлатга 26294 центнер сут сотилиб, план 100,5 процент, 13.581 центнер гўшт сотилиб, план 116,7 процент бажарилди. Жун сотиш йиллик плани 104,5 процент, тухум сотиш плани 115,7 процент, сабзавот сотиш плани 104,8 процент, дон сотиш плани 106,4 процент, полиз экинлари маҳсулотлари сотиш плани 105,7 процент адо этилди. Пландагидан тўрт баравар кўп шоли сотилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети Бўстонлиқ районининг меҳнаткашларини эришилган муваффақиятлар билан қизғин табриклайдилар ва ишонч билдирадиларки, улар чорва моллар қишловини намунали ўтказадилар, чорва маҳсулдорлигини оширадилар, чорвачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини ривожлантиришда янада юқори кўрсаткичларга эришадилар, яқин йиллар ичида Бўстонлиқ районини гўшт, сут, мева, сабзавот ва полиз экинлари маҳсулотлари етиштирадиган йирик базага айлантирадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ — ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

МАРСГА БИРИНЧИ ПАРВОЗ

1962 йил 1 ноябрда Совет Иттифоқида Марс планетаси томон «Марс-1» автоматик планеталараро станция учирилди. Совет фани ва техникасининг янги муваффақияти инсоннинг космик фазони ва қуёш системасидаги планеталарни ўрганиш имкониятини кенгайтиради.

Космик аппаратларни қуёш системасидаги планеталар томон ва уларнинг энг яқинлари — Марс ва Венера томонга учириш ғоят қийин проблемадир. Бу проблеманинг ҳал этилиши бир қанча принципиал янги вазифаларни: анча катта вазндаги космик аппаратни учиш траекториясига чиқариш, космик фазода узоқ муддат пухта ишлай оладиган аппаратларни яратиш, ўн ва юз миллионларча километр масофада космик радиоалоқасини боғлаш, кўп босқичли учирувчи ракетани такомиллаштириш ва ишлаб чиқиш, космик аппаратларни планеталараро трассага олиб чиқишнинг янги принципларини ишлаб чиқиш, радиотехника ва илмий аппаратларни яратиш, космик шароитга яқин шароитда кенг кўламда экспериментал ишларни ўтказиш вазифаларини ишлаб чиқишга боғлиқдир.

Ҳозирги вақтда Ернинг сунъий йўлдошлари ва космик ракеталар учирилганлиги туфайли Ернинг магнит майдони Ер атрофидаги космик фазонинг физик хусусиятига қандай таъсир кўрсатиши аниқланди. Бизнинг планетамиз Ернинг магнит майдони таъсирида бўлган заррачалардан ташкил топувчи бир неча радиация минтақалари билан қуршаб олинганлиги маълум бўлди. Ер магнит майдонининг таъсири Ернинг ўнларча радиусига ёйилганлиги аниқланди. Бу кашфиёт қуёш системасидаги планеталарни ва уларни қуршаб олган космик фазони ўрганиш проблемасидаги принципиал янги фактдир. Космик жисмлар магнит майдонларининг мавжудлигини аниқлаш Ернинг доимий магнит майдонининг келиб чиқишини ва табиатини ўрганишга бевосита тааллуқлидир.

Бошқа планеталарнинг магнетизмини билиш бошқа жиҳатдан ҳам муҳимдир. У ёки бу планета магнит майдонига эга эканини билиб, биз унда ана шу магнит майдони бўлмаган тақдирда вужудга келиши мумкин бўлмаган ҳодисалар мавжуд деб таъкидлай оламиз. Хусусан, агар Марсда магнит майдони бўлса, у ҳам Ер сингари радиация минтақаси билан қуршаб олинган бўлади. Планетада магнит майдонининг мавжудлиги фактидан ташқари, унинг интенсивлиги қандай эканлигини ва магнит қутблари планетанинг айланиш ўқига нисбатан қандай жойлашганини билиш муҳимдир.

Қуёш теварагидаги космик фазода мавжуд бўлган магнит майдонлари қуёш системасидан ташқарига ўтувчи космик нурларнинг тарқалишига ҳам таъсир кўрсатади. Қуёшгача бўлган масофа ўзгариши билан космик нурларнинг интенсивлиги доимий бўлмайди деб кутиш мумкин. Космик нурларни ва Қуёш фаолиятининг галактикадан келадиган космик нурларига таъсирини ўрганиш ҳозирги пайтда Қуёш ва планеталараро муҳит физикаси билан чамбарчас боғлиқ бўлган тадқиқотларнинг бутун бир соҳасини ташкил қилади.

Космик фазони ва қуёш системасидаги планеталарни ўрганиш билан боғлиқ бўлган бошқа вазифалар орасида Қуёш ва планеталараро плазманинг корпускуляр нурланиши оқимларининг энергетик спектрини ўрганиш катта қизиқиш туғдирмоқда.

Космик фазонинг ичига кириб борар эканмиз, метеор моддаларнинг зичлиги қандай эканлигини билиш муҳимдир. Бу масалага берилган жавоб астрофизик аҳамиятгагина эга бўлиб қолмасдан, космик аппаратларнинг келажакдаги парвозлари учун амалий аҳамиятга ҳам эгадир.

(Охири тўртинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

Партия XXII съезди, КПСС Марказий Комитетининг март ва ноябрь Пленумлари тарихий қарорларидан, ленинчи Марказий Комитет ва Совет ҳукуматининг Ўзбекистон экономикаси ва маданиятини ривожлантириш тўғрисида доимо эътибор ва ғамхўрлик кўрсатаётганликларидан илҳомланган Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари давлатга дон сотиш планини муваффақиятли бажардилар. Республика колхозлари ва совхозлари Ватан омборларига 9 миллион 800 минг пуд дон, шу жумладан 1 миллион 680 минг пуд жуда қимматли озиқ-овқат экини — шоли тўкдилар, бу — ўтган йили тайёрланганига қараганда қарийб икки баравар кўпдир, лекин шоли сотиш давлат плани тўла бажарилгани йўқ. Дон тайёрлаш давом этмоқда. Партия ташкилотининг лалмикор ерлардаги экин майдонларини кенгайтириш, ботқоқ ерлардан яхшироқ фойдаланиш, ҳосилдорликни ошириш, деҳқончилик маданиятини юксалтириш ҳамда дон етиштириш ва ўриб-йиғиб олишни механизациялаш юзасидан кўрган тадбирлари, шунингдек колхозчилар ва совхоз ишчиларининг фидокорона меҳнати натижасида Ўзбекистонда дон етиштиришни қарийб икки баравар кўпайтиришга эришилди. Республика колхозлари ва совхозларининг меҳнаткашлари ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумидаги докладида мамлакатда дон етиштиришни кўпайтириш юзасидан илгари сурилган программани амалга оширишга ўз ҳиссаларини қўшишга интилиб, дон хўжалигини янада ривожлантириш тадбирларини кўрмоқдалар. Ҳозирги вақтда лалмикор ерларда донли ва дуккакли экин майдонлари 250 минг гектар кенгайтирилмоқда. Бу эса, келгуси йилдаёқ дон тайёрлашни кескин кўпайтириш имконини беради. Республикада шоли етиштиришни кўпайтириш мақсадида янги шоликор совхозлар ташкил қилинди, бу экинни қайир ерларга экиш кенгайтирилмоқда. Республика партия ташкилоти, қишлоқ хўжалигининг барча меҳнаткашлари шу етти йилликда дон тайёрлашни 25 миллион пудга ва шу жумладан шоли тайёрлашни қарийб етти миллион пудга етказиш чораларини кўрмоқдалар.

Республика колхозлари ва совхозлари гўшт, пилла, луб экинлари, қоракўл тери, тухум, сабзавот тайёрлаш йиллик планларини ҳам тўла ва ошириб бажардилар, мева ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш тугалланмоқда. Ҳозир республика партия ташкилотининг, барча меҳнаткашларининг куч-ғайрати етиштирилган бутун пахта ҳосилини териб олиш ва давлатга топширишга, ерларни шудгор қилишга, бошқа қишки тадбирларни ўтказишга, келгуси йил мўл ҳосили учун мустаҳкам замин тайёрлашга қаратилгандир.

ТАСС — ЎзТАГ, «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МУХБИРЛАРИДАН

Кубаликлар Тошкентда

Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Куба Республикаси ҳукумат савдо делегациясининг бир группа аъзолари Ўзбекистон пойтахтига келдилар. Гидроресурслар миллий институтининг президенти Перес Эрнандес Фаустино бошчилигидаги бу группа составида шу институтнинг, Куба жамоат ишлари министрлигининг раҳбар ходимлари, ирригатор мутахассислар, гидротехника иншоотини қурувчилар бор.

ПАРТИЯМИЗ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ НОЯБРЬ ПЛЕНУМИ САНОАТ, ҚУРИЛИШ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИГА РАҲБАРЛИКНИ ТУБДАН ЯХШИЛАШ МАСАЛАСИНИ ҚЎЙДИ. ҲОЗИР АНА ШУ КАТТА РЕЖА АМАЛГА ОШМОҚДА. СИЗ БУНИ ГАЗЕТАНИНГ 2—3 БЕТЛАРИДА ЎҚИШИНГИЗ МУМКИН.

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

Кинойилномалар тирилади

МОСКВА. ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР МАРКАЗИЙ СТУДИЯСИ КЕЛГУСИ ЙИЛДА ЛЕНИН ТЎҒРИСИДАГИ, РЕВОЛЮЦИЯ ҚАҲРАМОНЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ КИНОЛЕНТАЛАРНИ ЧИҚАРАДИ.

«ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ ЛЕНИН» ДЕГАН ТЎЛА МЕТРАЖЛИ ФИЛЬМДА УЛУҒ ЙЎЛБОШЧИ ТЎҒРИСИДАГИ ҲУЖЖАТЛАР КИНОКАДРЛАРДАН ФОЙДАЛАНИЛАДИ. БУ ФИЛЬМГА ЛЕНИН ЯШАГАН ДАВРНИ ГАВДАЛАНТИРУВЧИ ТАРИХИЙ КИНОЙИЛНОМАЛАР КИРИТИЛАДИ. СТУДИЯ ПЛАНИДА «УЛУҒ ИШЛАР ЗАМОНИ» ВА «ХАЛҚ УЧУН» ДЕБ АТАЛГАН ФИЛЬМЛАР ҲАМ БОР. УЛАРДА МАМЛАКАТИМИЗ ҲАЁТИНИНГ КПСС XX СЪЕЗДИДАН КЕЙИНГИ ДАВРИ АНЧА БАТАФСИЛ КЎРСАТИЛАДИ.

СТУДИЯ ОПЕРАТОРЛАРИ ВА РЕЖИССЕРЛАРИ ЯНГИ ЙИЛДА «ШОНЛИ КУНЛАР ҚИССАСИ» ВА «ҚАҲРАМОНЛАРНИНГ БИОГРАФИЯЛАРИ» ДЕГАН КИНОЛЕНТАЛАР УСТИДА ИШ БОШЛАЙДИЛАР. ШАХСГА СИҒИНИШ ДАВРИДА БЕКИТИБ ҚЎЙИЛГАН КИНО ВА ФОТО ҲУЖЖАТЛАР БИРИНЧИ МАРТА КЎРСАТИЛАДИ.

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ ГАЗ

СССР Главгазига қарашли Тошкент магистрал газ қувурлари бошқармаси газ ташиш йиллик планини муддатидан илгари бажарди. Газ қувурларида ишловчи коллектив Ўзбекистон ва Қозоғистон корхоналарига йиллик топшириқдан ташқари тежамли ёқилғи етказиб бериш юзасидан қўшимча мажбурият олди.

Ҳиндистон коммунистлари қамоқда

ДЕҲЛИ, 16 декабрь. Пресс траст оф Индиа агентлигининг хабар беришича, Керала штати компартияси комитетининг секретари Ачутха Менон қаттиқ бетоб бўлиб қолганлиги сабабли турмадан бўшатилган. Керала коммунистларидан 37 киши ҳанузгача турмада қамалиб ётибди.

Ҳиндистон Компартиясининг атоқли арбоби — Трипур территориал кенгашининг аъзоси Судханая Дебварм Трипур штатида қамоққа олинган. Матбуот хабарларига қараганда, шу штатда «Ҳиндистонни мудофаа қилиш тўғрисидаги қонун» асосида ҳаммаси бўлиб 63 коммунист, Ғарбий Бенгалияда икки коммунист, шу жумладан Коннагар (Хугли округи) муниципал кенгашининг аъзоси Гобинда Чаттержи қамоққа олинган.

Филлар „қутирганда"...

Қайси ажойибхонадаги филлар қутирибди, унинг айбдорлари кимлар экан деб бошингизни қотириб ўтирманг. Гап шахмат тахтасидаги кичкинагина, лекин «баҳайбат филлар»ни ҳам ўзига жойлаштира олувчи катакчалар ҳақида бораётир.

Пойтахт биринчилиги учун бошланган финал мусобақанинг биринчи турида 9 партия ўйналиб, бунда 18 киши баравариға жангга киришди. Мастерликка кандидат Х. Набираҳўжаев ёш рақиби Я. Норкинга дебютдаёқ бир пиёда «ҳадя» қилди. «Икки қўллаб» топширилган бу «инъом»ни қабул қилган Норкиннинг боши ташвишдан чиқмай қолди. Набираҳўжаевнинг барча сипоҳлари, айниқса икки фили тинкани қуритди. Улар шох флангидан туриб рақибининг фарзин флангидаги доналарига — ўлжаларга «хартумлари»ни чўза бошлади. Ҳақиқатан ҳам бу филлар «қутириб» кетганлиги туфайли қоралар уларнинг уддасидан чиқа олмади. Натижада Набираҳўжаев ютди. Шомаҳмудов Муҳамедовни, Малиничев Швецни, Бударин Шварцманни мағлубиятга учратди. Бирбрагер. Гофман, Хасидовский — Хожибеков, Мухин — Қосимов, Рудерфер — Пинчук дуранг ўйнадилар. Шахзода — Лазарев ўйини кечиктирилди.

ГЛЕЗОС БАРДАМ

АФИНА, 15 декабрь. Яқиндагина турмадан бўшатилган миллий қаҳрамон Манолис Глезос «Правда» ва ТАСС мухбирларига қуйидагиларни айтди: «Аввало, мен Греция демократларини баланд овоз билан ҳимоя қилган совет халқига ва бутун дунёдаги ҳолис ниятли кишиларга ўзимнинг самимий табригимни йўллайман. Мени ва Грециядаги бошқа барча сиёсий маҳбусларни озод қилишни талаб қилган совет кишиларининг ҳаракатини халқимизнинг демократия учун, меҳнаткашларнинг ҳаётий ҳуқуқлари, тинчлик ва барча халқлар билан дўстлик учун олиб бораётган ҳаққоний курашига бўлган бирдамликнинг ва бу курашга берилаётган мададнинг ифодаси деб биламан. Совет кишиларига меҳнатларида, янги турмуш қуришда ва планетамизда тинчлик учун олиб бораётган курашларида янги муваффақиятлар тилайман».

Глезос ўзи бардам, турмада кўп йиллар қамалиб ётган бўлса ҳам унинг иродаси, жанговар руҳи букилмаган.

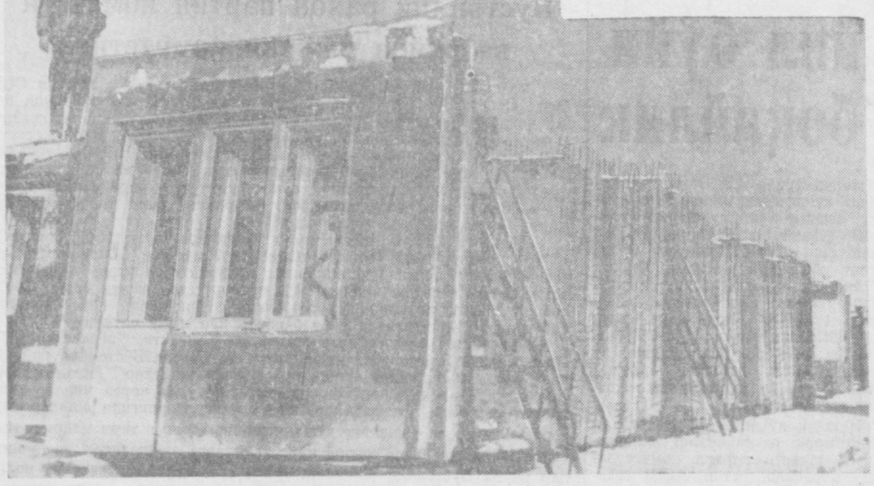

САНОАТ, ҚУРИЛИШ, КОРХОНАЛАР йириклаштирилсин, ихтисослаштирилсин!

> Меҳнатнинг ихтисослашуви эса, ўз моҳияти жиҳатидан худди техниканинг ривожланиши сингари чегарасиздир. Масалан, бир маҳсулотнинг бирон қисмини тайёрлашга сарф бўладиган одам меҳнати унумини ошириш учун, бу қисмни ишлаб, чиқариш ихтисослашмоғи, кўплаб маҳсулот чиқарадиган бўлмоғи ва шунинг учун, машина ва ҳоказолар ишлатишга имкон берадиган (ва талаб қиладиган) ўзига айрим ишлаб чиқаришга айланмоғи лозим.
>
> В. И. ЛЕНИН.

НАВБАТ—АВТОМАТ ЗАВОДГА

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми қарорларида саноат корхоналарининг айрим маҳсулотлар ишлаб чиқариш бўйича ихтисослаштиришнинг жуда катта аҳамиятга эга эканлиги, шу соҳадаги ишларни бундан буён ҳам жадаллаштириш зарурлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди. Чунки корхоналарни ихтисослаштириш ички резервлардан янада унумлироқ фойдаланиш учун катта имкониятлар очиб беради.

Шу муносабат билан гўшт ва колбаса маҳсулотлари ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш, бу маҳсулотларни тайёрловчи корхоналарни йириклаштириш масаласида қисқача тўхталиб ўтмоқчиман. Бунинг учун аввало Янгийўл гўшт комбинати коллективининг ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш юзасидан олиб бораётган ишлари ҳақида ҳикоя қилиб беришни лозим топдик. Бундан 1,5 йил илгари комбинатимизда колбаса маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи универсал потокли автомат линияси ишга туширилган эди. Бу мамлакатимизда шу хилдаги биринчи агрегатдир. Бу тадбир жуда катта иқтисодий фойда бериш билан бирга ишлаб чиқариш маданиятини тубдан яхшилашга олиб келди. асбоб-ускуналар ва автоматика воситаларини, шунингдек колбаса маҳсулотлари ишлаб чиқариш технологиясини янада такомиллаштиришга туртки бўлди.

Бу линия ишга туширилмасдан илгари колбаса цехидаги деярли барча иш жараёнлари қўлда бажарилар эди. Унда ҳар ойда бор-йўғи 25 тонна. маҳсулот ишлаб чиқарилари. Автоматик линия ишга туширилгач, колбаса маҳсулотлари ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлган операцияларнинг деярлик ҳаммаси қўл кучи ёрдамисиз бажариладиган бўлди. Цех қуввати беқиёс ошди. ҳар бир ишчи ҳисобига ҳар сменада 256 килограммдан колбаса тайёрланмоқда. Бу мамлакатимизда энг юқори кўрсаткичдир.

Лекин коммунистик меҳнат коллективи деган номни республикада биринчи бўлиб қозонган коллективимиз бу билан чекланиб қолмади. Ахир юксак номнинг ўзи ҳам бизга иш жараёнларини, ишлаб чиқариш технологиясини янада такомиллаштириш бўйича ижодий изланиш олиб бориш вазифасини юклайди-да. Шунинг учун ҳам потокли автомат линиянинг барча ижобий ва салбий томонларини, шунингдек янги технологияни ишлаб чиқиш вақтидаги тажрибаларни чуқур ўрганиб, колбаса маҳсулотлари тайёрловчи автомат заводнинг лойиҳасини яратишга киришдик. Бу лойиҳа ҳозирги вақтда «Ўзбекоргэнергогаз»нинг лойиҳачилари билан биргаликда ишлаб чиқилмоқда. Республика халқ хўжалигининг қарорига мувофиқ автомат завод лойиҳаси келаси йилнинг тўртинчи кварталида тахт қилиниши керак.

Лекин шуни айтиб ўтиш керакки, автомат завод лойиҳасини амалга оширишда бу ишга ҳалақит берувчи жуда кўп камчиликларга дуч келинади. Айниқса, колбаса маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи корхоналарнинг кам қувватлилиги бунга тўсқинлик қилади. Чунки бундай корхоналарни автоматлаштириш ва механизациялашдан катта фойда олиш мумкин эмас. Аксинча у жуда қимматга тушади. Корхоналарнинг ана шундай майдалиги маҳсулот таннархининг ошиқ бўлишига ва сифатининг ёмон бўлишига сабаб бўлаяпти. Чунки ҳар бир шундай корхонада маъмурий бошқарув аппарати, ёрдамчи хизматлар бўлади. Бунинг устига улар йил давомида ўз қувватининг 60 проценти даражасида ишлайди. Шуларнинг ҳаммаси **бундай майда-чуйда корхоналарни йириклаштириш, уларни бир-бирларига бирлаштиришни тақозо этади. Албатта бунда ҳар бир корхонани у ёки бу маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича ихтисослаштиришни ҳисобга олиш керак.**

Ўзингиз ўйлаб кўринг, ҳозир республикамизда 20 га яқин комбинат колбаса маҳсулотлари ишлаб чиқараяпти. Уларнинг ҳаммаси деярлик бир хил ассортиментдаги колбасаларни тайёрлашади. Бу корхоналарда ишлаб чиқариш маданияти жуда паст. Бунга хотима бериш учун **колбаса маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўйича бир неча йирик автомат заводлар, жуда бўлмаганда йирик, механизациялашган фабрикалар ташкил этиш керак. Шубҳасиз бу тадбир жуда катта иқтисодий фойда беради, маҳсулот сифатининг яхшиланишига ва таннархининг камайишига олиб келади.**

Янгийўл гўшт комбинатининг коллективи Тошкент областидаги гўшт ишлаб чиқарувчи корхоналарни ҳам ихтисослаштириш вақти етиб келган деб ҳисоблайди. Шу тадбирни амалга ошириш ҳар йили давлатнинг жуда кўп миқдордаги маблағини тежаб қолишга ёрдам берган бўлур эди. Биз ўйлаймизки, халқ хўжалиги кенгаши юқорида баён этилган ва шубҳасиз ишимизга ёрдам берадиган таклифларни амалга ошириш учун тез вақт ичида тегишли чора кўради.

Н. ЖУМАБОЕВ,
Янгийўл гўшт комбинатининг директори, республикада хизмат кўрсатган ихтирочи.

РАҚАМЛАР НИМА ДЕЙДИ?

- Ўрта Осиёдаги машинасозлик корхоналарини ихтисослаштириш тадбирлари амалга оширилса, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳозиргига нисбатан икки баравар кўпаяди.
- Республика халқ хўжалиги кенгашининг енгил саноат бошқармасига қарашли корхоналарда фирмаларнинг тузилиши капитал маблағлардан 1 миллион 100 минг сўмни тежаб қолиш имконини беради.
- «Ташсельмаш» заводи пахта териш машинаси ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилгани сабабли шу хил маҳсулот тайёрлаш бўйича 1965 йил даражасига ҳозирдаёқ эришилди.
- Тошкентдаги «Шарқ» фирмасининг тузилиши натижасида 5 та мебель фабрикаси маълум турдаги маҳсулот ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилди. Шу тадбирнинг ўзигина келаси йили мебель ишлаб чиқаришни бир ярим миллион сўмга кўпайтириш имконини беради.
- «Учқун» тўқимачилик-галантерея фирмаси барпо этилгач, маъмурий-бошқарув аппаратидаги ортиқча штатлар қисқартирилди. Бунинг эвазига ҳар йили 15 минг сўмлик маблағ иқтисод қилинади.

Тошкентдаги уй қуриш комбинати коллективи зиммасида меҳнаткашларни турар жойлар билан таъминлаш вазифаси турибди. Қурувчилар иш суръатини тобора жадаллаштириб, пойтахтимизда кўплаб йирик панелли уйлар бунёд этишяпти. Суратда: тайёр темир-бетон деталлар. Бу деталлар қурилиш объектида монтаж қилиниб, тайёр уйлар ҳосил этилади.

В. Салов фотолари.

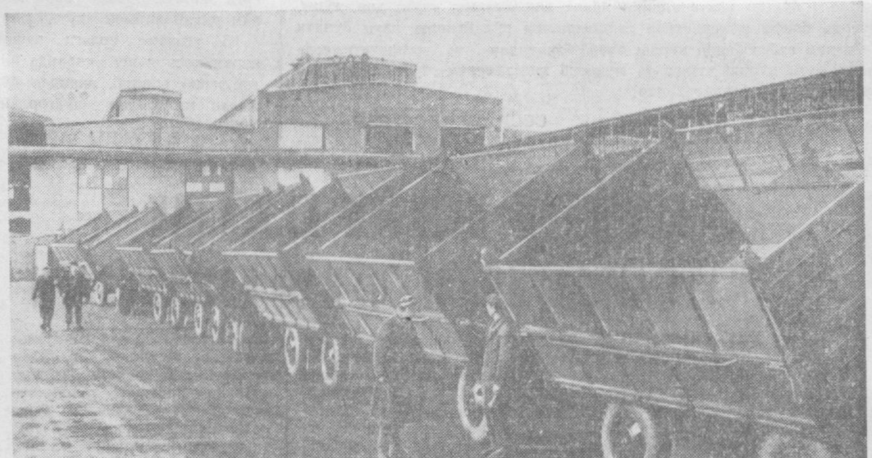

«Ташавтомаш» заводи пахтани қоп-қанорсиз ташийдиган «ПТС-3-766 М» маркали прицеплар ишлаб чиқаришга мослаштирилган. Корхона коллективи бу йил 16 мингта шундай прицеп ишлаб чиқаришни планлаштирган эди. Машинасозлар эрта-индин планни шараф билан бажарганликлари ҳақида ёруғ юз билан рапорт берадилар. Суратда: завод ҳовлисида сафарга шайланаётган янги прицеплар карвонини кўриб турибсиз.

ҲИКМАТИ КЎП ЭКАН

Саноат корхоналари каби қурилиш ташкилотларини ҳам ихтисослаштириш жуда катта афзалликларга эга экан. Бу қурилишда меҳнат унумдорлигини ошириш, объектларни бунёд этиш учун сарфланадиган маблағни камайтириш, иморатларнинг сифатини яхшилаш имконини берар экан. Буни бизнинг механизация бошқармамиз мисолида яққол кўриш мумкин.

Тошкентдаги 153-қурилиш трестига қарашли бошқармамизнинг ташкил этилганлигига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Орадан чамаси уч йилча вақт ўтди. Ўша вақтда қурилиш объектларидаги механизмларни бир ташкилотга бирлаштириш ишига ҳалақит берганлар, бунинг афзалликларига ишонмаганлар доғда қолишяпти. Ўтган уч йиллик давр шуни кўрсатдики, бинокорлик асбоб-ускуналарини бир ташкилот қарамоғига бериш жуда катта афзалликларга эга экан.

Бошқармамиз ташкил этилмасдан илгари фойдаланилаётган агрегат ва машиналарнинг ягона эгаси йўқ эди. Улар турли қурилиш бошқармалари иҳтиёрида бўларди. Бу шубҳасиз қурилишни янада индустрлаштириш, мавжуд асбоб-ускиналардан унумли фойдаланиш, қўл кучи билан бажарилаётган операцияларни механизациялашга ҳалақит берарди. Демак, қурилиш муддатларининг чўзилиб кетишига ва сифатининг ёмонлашишига олиб келарди. Чунки ҳар бир қурилиш бошқармаси ўз иҳтиёридаги бинокорлик механизмларини зарур бўлгандагина фойдаланар, бошқа вақтларда эса бекорга ташлаб қўярди.

Трестнинг барча қурилиш бошқармаларига қарашли бинокорлик асбоб-ускуналари ягона механизация бошқармаси қарамоғига ўтказилгандан сўнг иш анча юришиб кетди. Агрегатлардан фойдаланиш коэфициенти беқиёс яхшиланди, ҳар бир машина ёрдами билан кўпроқ иш бажариладиган бўлди, профилактик ремонтнинг вақти-вақти билан қилиб турилиши механизмларнинг ҳар доим ишга яроқли ҳолда сақлаш имконини беряпти.

Шуниси қувончлики, бошқармамиз коллективи ташкил этилгандан буён ҳали бирон йил ҳам давлат планини бажармасдан қолмади. Анча прогрессив нормалар ҳам ортиғи билан адо этиляпти.

Етти йилликнинг тўртинчи йили учун белгиланган давлат планини барча кўрсаткичлар бўйича ҳозирнинг ўзидаёқ ортиғи билан бажариб қўйдик.

Биз эришаётган чегарани ҳали марра деб бўлмайди. Чунки капитал қурилиш ҳажми йил сайин кўпайиб бораётганлиги, бутун-бутун биноларнинг йиғма конструкциялардан барпо этилиши механизмлардан фойдаланишни тинмай яхшилаб боришни тақозо этади. Партиямиз Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми қарорларида қўйилган вазифалар нуқтаи-назаридан ишимизга баҳо берар эканмиз ҳали бизда катта камчиликлар борлиги кўзга ташланади. Аввало шуни айтиш керакки, ҳали бошқармамизда механизмларнинг бекор туриб қолишига тамомила хотима берилганича йўқ. Айниқса автомобиль транспортининг етишмаслиги, айрим вақтларда электр қувватининг узилиб қолиши ана шундай камчиликларга олиб келяпти.

Бизнинг фикримизча бу камчиликларнинг олдини олиш учун **республикамиз пойтахтидаги қурилишларда фойдаланилаётган барча бинокорлик машина-механизмларини ягона бир ташкилот — трестга бирлаштириш керак. Бу шубҳасиз яхши натижалар беради. Механизмлардан фойдаланиш кўрсаткичлари янада ошади. Трест ичида кўтарма кранлар бошқармаси ва ер ишларини бажарувчи механизмлар бошқармаси ташкил этиш лозим.** Бошқармаларнинг шундай ихтисослаштирилиши турли хил бинокорлик асбоб-ускуналари қувватидан мумкин қадар тўлароқ фойдаланиш имконини беради.

Албатта шунга яраша **ана шу трест ҳузурида яхши жиҳозланган ремонт базаси ва бинокорлик механизмларининг запас қисмларини ишлаб чиқарувчи завод бўлиши лозим.**

Биз аминмизки, бинокорлик механизмларини ягона бир раҳбарликка бирлаштириш қурилишларимиз суръатини ошириш, сифатини яхшилаш ва таннархини камайтириш, уни индустрлаштириш ишига ижобий таъсир кўрсатади.

Н. ВИШКВАРЦЕВ,
бошқарманинг старший экономисти.

Етилган масалалар

Мамлакатимизда капитал қурилишнинг улуғвор программасини амалга ошириш индустриал конструкциялар ва деталларни, биринчи навбатда темир-бетон буюмлари ишлаб чиқаришни тўхтовсиз кўпайтиришни тақозо қилмоқда. Йиғма темир-бетон буюмлар ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва уларнинг кенг қўлланилиши объектлар қурилиши муддатини қисқартиш, меҳнат унумдорлигини кескин ошириш ва таннархни камайтириш имконини беради.

Республикамизда саноат, турар-жой ва маданий-маиший биноларни қурилишини йиғма темир-бетон буюмлар, металл конструкциялар ва инерт материаллар билан таъминлаш вазифаси «Главстройиндустрия» бош бошқармаси зиммасига юклатилган.

Бу бошқарма 1959 йилда йиғма темир-бетон буюмлари заводлари, карьерлар ва ремонт-механика корхоналарининг бирлашуви натижасида бунёдга келди ҳамда ихтисослашган йирик ташкилотга айланди. Натижада саноатнинг бу муҳим тармоғини қайта қуриш ва жадал ривожлантириш учун зарур шарт-шароит туғилди.

«Главстройиндустрия» ташкил топгандан буён ўтган уч йил ичида йиғма темир-бетон буюмлар ишлаб чиқариш қарийб икки баравар кўпайди. Қум, тош ва шағал қазиб чиқариш эса бир ярим марта ортди. Олдиндан таранг тортилган темир-бетон буюмлари ишлаб чиқариш қисқа вақт ичида ўн марта ошди. Ҳозир бу хил буюмлар умумий темир-бетон буюмлари ишлаб чиқариш хажмининг 26 процентини ташкил этади.

Заводларнинг янги асбоб-ускуналар, жиҳозлар ҳамда малакали ишчи ва инженер-техник кадрлар билан таъминланиши қурилиш ва биринчи навбатда саноат қурилишида ишлатиладиган қатор янги прогрессив темир-бетон конструкциялар хилини ўзлаштириш ва ишлаб чиқариш имконини берди.

Ҳозирги вақтда саноат корхоналари корпусларининг эни 12, 18 ва 24 метр келадиган пролётларининг устини ёпиш учун ишлатиладиган олдиндан таранг тортилган ёйсимон темир-бетон конструкциялар оммавий суратда ишлаб чиқарилмоқда. Шунингдек 6 ва 12 метрли кран ости тўсинлар, 24 ва 30 метрли фермалар, 12 метрли плиталар ва бошқа буюмлар кўплаб тайёрланмоқда.

Бошқармага қарашли ҳамма йиғма темир-бетон заводларида саноат корхоналари биносини қуришда ишлатиладиган ғовакли плиталарни электртермик усулда ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Заводларни маълум хил темир-бетон конструкциялар ишлаб чиқариш бўйича ихтисослаштириш республиканинг барча пунктларидаги қурилишни зарур буюмлар билан таъминлашни тўғри ташкил этиш имконини беради.

Ўтган уч йил мобайнида бошқармамиз бўйича меҳнат унумдорлиги 30 процент ўсди. Шу вақт ичида ҳар бир ишчи ҳисобига йиғма темир-бетон буюмлар ишлаб чиқариш 2,2 марта ошди. Бироқ ҳозирги кунда ишлаб чиқаришни кўпайтириш, асбоб-ускуналардан рационал фойдаланиш ва ниҳоят меҳнат унумдорлигини ошириш учун бир қатор муҳим резервларимиз бор. Ҳар биримизнинг фикри-зикримиз қисқа муддат ичида мана шу резервларни топиш ва уларни ишга солишга қаратилган.

Корхоналарни ихтисослашган бошқармага бирлаштиришнинг ижобий натижалари тўғрисида гапирар эканмиз, бу соҳада ҳал қилиниши пишиб етилган баъзи бир масалаларни ҳам ўртага ташламоқчимиз.

Ҳозирги вақтда балкон плиталари, айвон элементлари, зиналар сингари кўпгина майда йиғма темир-бетон буюмлар ҳар бир қурилиш трестининг ўз полигонида тайёрланмоқда. Бу буюмларга сарфланаётган харажатлар кўп, уларнинг таннархи эса қиммат бўлиб, сифати талаблар даражасида эмас. БИЗНИНГ ФИКРИМИЗЧА, ТОШКЕНТДА ЮҚОРИДА НОМЛАРИ ҚАЙД ҚИЛИНГАН МАЙДА ТЕМИР-БЕТОН БУЮМЛАРНИ ОММАВИЙ СУРАТДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА ИХТИСОСЛАШГАН ЗАВОД ҚУРИЛИШИ КЕРАК. Трестларнинг ҳозирги мавжуд полигонлари эса асосий маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун ихтисослаштирилиши мақсадга мувофиқдир.

Йиғма темир-бетон буюмларни ишлаб чиқаришнинг тўхтовсиз ўсиб бориши тош, шағал ва қум сингари хомашёнинг ҳам кўп бўлишини тақозо қилади. Бироқ ҳозир завод ва қурилиш ташкилотлари шу хил материаллар; айниқса қумнинг танқислигидан қийналмоқдалар. Бу йил йилига 400 минг кубометр хомашё берадиган Чиноз гидромеханизациялашган установкаси ва бошқа янги қувватлар фойдаланишига топширилди. Лекин бу билан ўсиб бораётган эҳтиёжни тўла қондириб бўлмайди. Келаси йили Чирчиқ узелида қум ва шағалнинг жуда танқис бўлиши сезилмоқда. ШУ САБАБЛИ БУ РАЙОНДА ҲАР ЙИЛИ 600 МИНГ КУБОМЕТР ХОМАШЕ БЕРАДИГАН ЮМАЛОҚ МАЙДАЛАШ — СОРТЛАШ ФАБРИКАСИНИ ТЕЗДА ИШГА ТУШИРИБ ЮБОРИШ ТАДБИРЛАРИНИ КЎРИШ КЕРАК. Шу муносабат билан эътиборни яна бир муҳим масалага қаратмоқчимиз.

Юмалоқ фабрикасининг лойиҳаси 1960 йилда «Гипростройиндустрия» институти томонидан ишлаб чиқилган эди. Бироқ лойиҳада қатор технологик камчиликлар бор. Унда ҳозир эскирган, ишлаб чиқаришдан олиб ташланган асбоб-ускуналарни ўрнатиш лойиҳалаштирилган. Шу сабабларга кўра фабрика қурилиши судралмоқда. ИНСТИТУТ ХОДИМЛАРИ ТЕЗЛИК БИЛАН ЯНГИ ТОПШИРИҚ АСОСИДА БУ МУҲИМ ОБЪЕКТ ҚУРИЛИШИНИНГ МУКАММАЛ ЛОЙИҲАСИНИ ИШЛАБ ЧИҚИШЛАРИ ҲАМДА УНИНГ ТЕХНИК - ҲУЖЖАТЛАРИНИ ТАЙЁРЛАБ БЕРИШЛАРИ ЛОЗИМ. ШУНДАЙ ҚИЛИНГАНИДАГИНА КЕЛАСИ ЙИЛНИНГ БИРИНЧИ КВАРТАЛИДАЁҚ ФАБРИКАНИ ҚУРИШ ВА МОНТАЖ ҚИЛИШ ИШЛАРИНИ ЖАДАЛЛАШТИРИБ ЮБОРИШ МУМКИН БЎЛАДИ.

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТЕХНОЛОГИЯСИНИ ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ, КОРХОНАЛАРНИ ЧЕКЛАНГАН ХИЛДАГИ БУЮМЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА ИХТИСОСЛАШТИРИШНИ ЛОЙИҲАЛАШ ИШЛАРИНИ ЯХШИЛАШ БИЛАН ҚЎШИБ ОЛИБ БОРИШ ЛОЗИМ. Чунки ҳозирги вақтда бир қатор лойиҳалаш ташкилотларининг ишида жиддий нуқсонлар кўзга ташланмоқда. Бу қурилиш суръатига салбий таъсир кўрсатаяпти, ишлаб чиқаришни мураккаблаштириб юбормоқда. Масалан, лойиҳада кўзда тутилган у ёки бу буюмни ишлаб чиқариш учун оснастка тайёрлашга маълум миқдорда металл ва бошқа материаллар сарфланади. Керакли буюмлар тайёрланиб бўлгандан кейин эса бу материаллар иш бермай қолади.

Шу кеча-кундузда бошқармамизга қарашли заводларда 1500-1600 хил йиғма темир-бетон буюмлар ишлаб чиқарилмоқда. Баъзи қурилишларнинг лойиҳаларида эса ҳатто шу хиллардан бошқа, типовой бўлмаган темир-бетон конструкцияларини ишлатиш кўзда тутилган. Масалан, Тошкент шаҳрида қурилаётган янги универмаг, студентлар шаҳарчаси, панорама кинотеатри, Тошкент ГРЭСи ва бошқа объектларнинг лойиҳаларида шундай ҳолни кўрамиз.

РЕСПУБЛИКА ГОССТРОЙИ ВА ГОСПЛАНИ КОНСТРУКЦИЯ ВА ДЕТАЛЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ УНИФИКАЦИЯЛАШ ҲАМДА ХИЛЛАРИНИ КАМАЙТИРИШ, ШУНИНГДЕК ЛОЙИҲАЛАР ТУЗИШДА ТИПОВОЙ ВА СТАНДАРТ БУЮМЛАРНИ ҚЎЛЛАНИШ СОҲАСИДА ҚАТЪИЙ КОНТРОЛНИ АМАЛГА ОШИРИШ ТАДБИРЛАРИНИ КЎРИШЛАРИ ЗАРУР. Фақат шу тадбирнинг амалга оширилиши натижасидагина республикада йиғма темир-бетон буюмлар ишлаб чиқаришни 6—10 процент кўпайтириш мумкин бўлади.

А. ҚАЮМОВ
«Главстройиндустрия» нинг бошлиғи.

М. ФАВСТОВ,
Ишлаб чиқариш-техника бўлимининг бошлиғи.

ФИРМА МАРКАСИ УЧУН

Тошкентдаги собиқ 2-мебель фабрикасида аввал турли хил шкафлар, стол ва стуллар, ҳаммаси бўлиб олти хил мебель буюмлари ишлаб чиқарилар эди. Маҳсулотнинг бу хил кўплиги ички имкониятларни тўла ишга солиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, айниқса мебеллар сифатини яхшилашга салбий таъсир кўрсатарди. Шу сабабли харидорлар фабрика маркаси билан чиқаётган мебеллардан хурсанд эмас эдилар.

Фабрика фирмага бирлашди-ю, ишлар юришиб кетди. Даставвал корхона икки хил-кичик габаридли юмшоқ стул ва кресло ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилди. Ёғочни қайта ишлайдиган замонавий станоклар билан таъминланди. Ишлаб чиқариш корпуслари кенгайтирилди. Ҳозир филиалда асосий ишлаб чиқариш корпуси, деталларни тайёрлаш ва пардозлаш цехлари ишлаб турибди. Бутун иш конвейер усулида ташкил қилинган. Тайёрлаш цехида мебелларнинг деталлари ясалади. Асосий корпусда улар йиғилади, пардозлаш цехида сўнгги ишлов берилади. Бу усул катта қулайликлар яратиб берди.

Фабрика фирмага бирлашганидан сўнг катта муваффақиятларни қўлга киритди. Унбир ойлик топшириқ ортиғи билан адо этилди. 200 минг дона стул ва 8400 дан ортиқ кресло ишлаб чиқарилди. КОРХОНАНИНГ МАЪЛУМ ТУРДАГИ МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА ИХТИСОСЛАШТИРИЛИШИ МЕБЕЛЛАР СИФАТИНИ ЯХШИЛАШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ БЎЛДИ. БАРЧА СТУЛЛАРНИНГ 98 ПРОЦЕНТИ КРЕСЛОЛАРНИНГ ЭСА ҲАММАСИ БИРИНЧИ СОРТГА ТОПШИРИЛДИ. ҲАР БИР СТУЛНИНГ ТАННАРХИ БИР СЎМГА КАМАЙДИ. Бу мебеллардан харидорлар мамнун.

Бошқа кўрсаткичлар бўйича ҳам қувончли натижаларга эришилди. Жумладан, МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИ УНБИР ОЙ ИЧИДА ПЛАНДАГИГА ҚАРАГАНДА 7 ПРОЦЕНТ ОШДИ. КОРХОНА КОЛЛЕКТИВИ ЎЗ ИМКОНИЯТЛАРИНИ САФАРБАР ҚИЛИБ ҚЎШИМЧА 10 МИНГГА ЯҚИН ПИШИҚ ИШЛАНГАН БОЛАЛАР СТУЛИ ТАЙЁРЛАБ ЧИҚАРДИ.

Мана шу муваффақиятлар ҳақида гап кетганида ўзининг фидокорона меҳнати билан коллектив ишига катта ҳисса қўшаётган ўнлаб мебелсозларнинг номини тилга олиб ўтмасдан бўлмайди. Иван Поневкин бошлиқ коммунистик меҳнат бригадасининг аъзолари янги маҳсулотни ўзлаштиришда жонбозлик кўрсатдилар. Ҳусан Тўлаганов раҳбарлигидаги коммунистик меҳнат бригадасининг ишчилари эса сифат учун курашда барчага ибрат бўлишяпти. Ишлаб чиқариш новаторлари Григорий Скляров, В. Соловьев, Р. Эшматов, Т. Перегудова ва бошқалар белгиланган топшириқни ортиғи билан адо этиш ҳамда фирма маркаси учун курашда олдинги сафда боришмоқда.

Т. НАЖМИЙ
Тошкентдаги «Шарқ» фирмасининг ходими, «Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИГА

Илғор тажриба минбари

РАҲБАРЛИК ҚИЛИШ САНЪАТИНИ ЭГАЛЛАЙЛИК!

МОЛЛИ КОЛХОЗ — МОЙЛИ КОЛХОЗ

Бундан икки ярим ой муқаддам Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Калинин районидаги Карл Маркс номли колхоз правлениеси ва бошланғич партия ташкилотининг давлатга сут сотиш планини муддатидан илгари бажариш ва йил охиригача пландан ташқари* 500 ЦЕНТНЕР *сут сотишга қаратилган ташаббусини маъқуллаган эди.

КОЛХОЗ ЧОРВАДОРЛАРИ БЕЛГИЛАНГАН ТАДБИРЛАРНИ ИЗЧИЛЛИК БИЛАН АМАЛГА ОШИРИШ, ЎЗ ВАЪДАЛАРИГА ВАФО ҚИЛИШ УЧУН ФИДОКОРЛИК КЎРСАТИБ МЕҲНАТ ҚИЛДИЛАР. МАНА ЭНДИ УЛАР ЎЗ СЎЗЛАРИНИНГ УСТИДАН ЧИҚИШДИ. **КОЛХОЗ ДАВЛАТГА СУТ СОТИШ ЙИЛЛИК ПЛАНИНИ МУДДАТИДАН 23 КУН, ЯЪНИ 552 СОАТ ИЛГАРИ БАЖАРДИ. БУГУНГАЧА ХЎЖАЛИКНИНГ ФЕРМАСИДАН ДАВЛАТГА ПЛАНДАГИ 5.240 ЦЕНТНЕР ЎРНИГА 5.390 ЦЕНТНЕР СЕРҚАЙМОҚ СУТ ЖЎНАТИЛДИ.**

ШУНИНГДЕК, ХЎЖАЛИКДА ЧОРВАЧИЛИКНИНГ БОШҚА ТАРМОҚЛАРИ БЎЙИЧА ҲАМ ЙИЛЛИК ПЛАНЛАР ОРТИҒИ БИЛАН АДО ЭТИЛДИ.

ҚУЙИДА ЧОРВАДОРЛАРНИНГ БУ ЮТУҚЛАРГА ҚАНДАЙ ҚИЛИБ ЭРИШГАНЛИКЛАРИ ҲИКОЯ ҚИЛИНАДИ.

ЮКСАЛАЯПМИЗ

АЖОЙИБ замонда яшамоқдамиз. Мамлакатимиз халқлари инсониятнинг асрий орзуси бўлган коммунизмнинг порлоқ манзили томон шаҳдам қадамлар ташлаб кетаётган ҳур замонда яшамоқдамиз. Жонажон партиямиз тантанали суратда эълон қилдики, совет кишиларининг ҳозирги авлоди коммунизм даврида яшайди. «Коммунизм миллионларнинг меҳнати, меҳнати ва фақат меҳнати билан қурилади». Қадрдонимиз Никита Сергеевич Хрушчевнинг донолик билан айтган бу қисқа гапида олам-олам маъно бор.

Бизнинг колхозимиз меҳнаткашлари ҳам шу миллионларнинг жумласига кирадилар. Улар ажойиб жамият қуриш ишига ҳалол меҳнатлари билан муносиб ҳисса қўшаётганликлари учун ҳам ўзларини нақадар бахтиёр деб ҳис қилмоқдалар. Замонамизнинг сермазмун кунлари, ойлари, йиллари ўтгани сайин хўжалигимиз барқ уриб ўсаяпти, беқиёс даражада юксалаяпти, колхозчиларимизнинг ҳаёти гуллаб яшнаяпти.

А. РУСТАМОВ

Улуғвор етти йиллигимизнинг тўртинчи йили якунланишига ҳам саноқли кунлар қолди. Шундай кезларда ҳар бир меҳнаткаш «бу йил менинг она-Ватанга, севимли халқимга қандай нафим тегди, тер тўкиб, билак кучимни сарфлаб, ақл-заковатимни ишга солиб қилган меҳнатимнинг меваси баракали бўлдими» деб ўз-ўзига савол беради. Кейин шу саволга ўзи жавоб ахтара бошлайди.

Шу кунларда биз ҳам ўз олдимизга ана шундай саволларни қўйганмиз. Бу саволларга жавобимиз шундай: «Ҳа, бу йилги меҳнатимиз зое кетмади, аксинча она-Ватанимизга, халқимизга катта нафимиз тегди». Бу сўзларимизни қуйидаги рақамлар ёрқин исботлай олади. **Ҳозирга қадар Ватан омборларига йиллик пландаги 10 минг 750 центнер ўрнига 12 минг 983 центнер картошка, 17 минг 900 центнер ўрнига 22 минг 898 центнер сабзавот, 2500 центнер ўрнига 4931 центнер полиз экинлари маҳсулотлари, 75 центнер ўрнига 86,4 центнер пилла, 700 центнер ўрнига 715 центнер гўшт, 5240 центнер ўрнига 5390 центнерга яқин сут, 70 минг дона ўрнига 73 минг 418 дона тухум, 57 центнер жун етказиб бердик.** Шундай қилиб деҳқончилик соҳасида ҳам, чорвачилик соҳасида ҳам етти йиллик тўртинчи йилининг топшириқларини муддатидан анча илгари ортиғи билан бажаришга муяссар бўлдик.

Н. АЛИЕВА

М. ОЛИМОВА

Бизда чорвачиликнинг бирор тармоғи йўқки, у ривожланмаётган бўлсин. Бунинг боиси нимада? Боиси шундаки, чорвадорларимизнинг каттасидан кичиги ўз касби шарафини қадрлашга ҳаракат қилаяпти, мўл-кўлчиликни бунёдга келтиришга ошиқаяпти. Боиси шундаки, биз чорвачиликни ривожлантириш борасида партия ва ҳукуматимизнинг қимматли кўрсатмаларини изчиллик билан амалга оширмоқдамиз, илғорлар тажрибасини ишнинг кўзини билган ҳолда қўллаяпмиз. Негаки, илғор тажрибага амал қилиш — ривожланишнинг, катта ғалабанинг калидидир. Боиси шундаки, чорва молларимиз учун йил сайин мустаҳкам ем-хашак базасини яратиб бераяпмиз.

Ем-хашакда гап кўп. Ахир айтишадику «молга берсанг соз емиш, боқар сени ёзу-қиш» деб. Қадрдонимиз Никита Сергеевич Хрушчевнинг мана бу ибратли гапи хотирамизда бир умр сақланади: **«Гўшт ва сут етиштиришнинг ўсиши нимага боғлиқ? Энг муҳими озуқадир. Озуқа бўлса мол бўлади, гўшт-сут бўлади, ўғит бўлади — ҳосил ортади».** Бу йил вужудга келтирган ем-хашак базамиз ҳар йилдагидан ҳам ортиқдир. 121 гектар майдонга маккажўхори эккан эдик. Шунинг 50 гектарида силосбоп кўкпоя ҳосили, 71 гектарида эса маккажўхори дони етиштирдик. Силосга ажратилган участканинг ҳар гектаридан ўрта ҳисобда 820 центнердан кўкпоя ўриб олдик. Кўкпоя ҳосилининг юқори бўлиши пландаги 2800 тонна ўрнига 3263 тонна силос бостиришга имкон берди. Биз ҳар йили беданi камида беш марта ўриб олиб, унинг ҳосилдорлигини муттасил ошириб бормоқдамиз. Бу йил 1123 тонна бедани ғарамлаб қўйдик. 920 тонна дағал хашак ва сомон тайёрладик. Бундан ташқари 30 гектар ерга экилган лавлагининг ҳар гектаридан 400 центнердан ҳосил кўтардик. Қисқаси колхозимизда бу йил вужудга келтирилган ем-хашак базаси ҳамма турдаги чорва молларини қишловдан соғлом олиб чиқишга, уларнинг маҳсулдорлигини оширишга тўла имкон беради.

ОҚЛИГИМ — ТЎҚЛИГИМ

ХАЛҚИМИЗ орасида «оқлигим—тўқлигим», «агар бўлса оқлигинг, билинмайди йўқлигинг» деган ибратли гаплар оғиздан-оғизга кўчиб юради. Бу ўринда оқлик сут-қатиқ маъносида ишлатилади. Ҳақиқатан ҳам сут-қатиғинг, қаймоғинг, сарёғин бўлса дастурхонинг тотли бўлади. Сут етиштириш билан шуғулланаётган чорвадорларимиз халқимиз дастурхонининг нақадар тотли бўлиши учун курашишаяпти.

Сут-товар фермамизда 430 бош қорамол бор. Шунинг 200 боши соғин сигирлардир. Сутнинг кўп бўлиши аввалам бор молнинг яхши зотли бўлишига боғлиқ. Молинг зотли бўлса, емишинг тотли бўлар деб бечизга айтишмаган. Сигирларимизнинг ҳаммаси қорaола зотига мансубдир.

Илгарилари, жумладан шу йилнинг бошларида сут етиштиришда биз талайгина камчиликларга йўл қўйиб келдик. Кейин чорвадорлар ва мутахассислар билан маслаҳатлашиб ана шу камчиликларни буткул тугатиш, сутчиликни яхшилаш ва сут етиштиришни муттасил ошира боришнинг ҳаётий тадбирларини ишлаб чиқдик. Бундан икки ярим ой муқаддам бизнинг ана шу тадбирларимизни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қизғин маъқуллади ва илғор тажрибамизни колхоз-совхозларнинг сут-товар фермалари ходимлари ўртасида кенг оммалаштиришни лозим топди.

Белгилаган тадбирларимизнинг Марказий Комитет томонидан маъқулланиши чорвадорларимизнинг бир ғайратига ўн ғайрат қўшиб юборди. Шундан кейин ҳаммамиз ана шу тадбирларни бекаму-кўст амалга ошириш, эл-юрт олдида берган сўзимизнинг уддасидан чиқиш учун бир ёқадан бош чиқариб, ички имкониятларнинг ҳаммасини ишга солиб меҳнат қила бошладик.

Биринчи навбатда фермада меҳнат интизоми яхши йўлга қўйилди. Илгари баъзибир сут соғувчилар шошқалоқлик қилиб анчагина сутни сигирнинг елинида қолдиришарди. Ахир сутнинг энг серқаймоғи ўша елинда қолган сўнгги граммлар-ку! Бунинг натижасида давлатга топширадиган сутимизнинг жири талаб қилинганидан ҳийла кам миқдорда бўларди. Сут чала соғилиши натижасида фақат жир миқдоригина камаймайди, балки маҳсулотнинг миқдори ҳам камаяди. Ота-боболаримиз «томa-томa кўл бўлур, ҳеч томмаса чўл бўлур» дейишган. Бу жуда тўғри гап. Агар ҳар бир сигирнинг елинидан ҳар соғиш пайтида ҳатто бир томчидан кам сут тушса йил давомида қанча сут исроф қилинишини бир кўз олдингизга келтиринг-а.

Энди ҳеч қайси сут соғувчи елинда бирор томчи ҳам сутни қолдирмаяпти. Сут соғувчи қизлар ўзларига бириктилган сигирларни яхшилаб ийдиришаяпти, елинини эринмасдан силаб-сийпашаяпти. Улар сигирнинг муддатидан илгари сутдан чиқиб қолмаслиги учун бор ҳунарларини ишга солишади.

Илгариги камчиликларимизнинг яна бири фермада битта автомашинанинг етишмаслигида эди. Бир машинада ҳам сут ташилар, ҳам ем-хашак ташиб келтириларди. Шофер уч маҳал соғилган сутни заводга ташиб бўлганидан кейингина ем-хашак ташиб келтиришга қўли тегарди. Натижада сигирларга ўз вақтида озуқа етказиб берилмасди. Колхоз правлениеси бу камчиликнинг олдини олиш учун фермага яна битта юк машинаси ажратди.

Илгари сигирлар уч маҳал соғилса ҳам, сут соғиш аппаратлари бир марта ювилар эди. Оқибатда эрталабки соғишдан сўнг аппаратда қолган сут юқи ачиб қолар, бу ачитқи эса туш пайтида соғилган янги сутга қўшилиб маҳсулотнинг сифатини маълум даражада бузарди. Завод эса биз топширган сутни сифатсиз сут ўрнида қабул қиларди. Кўрдингизми, биргина мана шу камчилик туфайли колхоз қанчадан-қанча зарар кўрган. Бу камчиликни дарҳол тугатдик. Сут соғувчилар аппаратларни уч маҳал чиннидай қилиб ювадиган бўлишди. Фермамиз газлаштирилган. Ҳозирги совуқ кунларда сув газда иситилади. Аппаратлар ана шу иссиқ сув билан ювилади. Ювилган аппаратлар газ тафтида қуритилаяпти.

Сут етиштиришни кўпайтиришга қаратилган тадбирларимизда сут соғувчиларнинг иши устидан контролликни кучайтириш масаласи ҳам бор эди. Бунга эришиш учун биз фермадаги уч коммунист — ферма мудири Вали Қаюмов, ветеринария врачи Николай Багдасарян ва учётчи бригадир Акбархўжа Қодирхўжаев ўртоқларнинг ҳар бирига 3—4 сут соғувчини бириктиб қўйдик.

Бу тадбирни қўллаётганимиз жуда яхши натижа бераяпти. Буни аниқроқ тушунтириб бериш учун бир мисолни келтирмоқчимиз. Коммунист ўртоқ Багдасарянга бириктилган сут соғувчи Назира Алиева ноябрь ойининг охирги беш кунлигида 966 литр сут соғиб олган эди. Лекин декабрь ойининг биринчи беш кунлигида бу рақам 932 литрга тушиб қолди. Ўртоқ Багдасарян ён дафтарчасидаги рўйхатга бу кўрсаткични одатдагидай қизил қалам билан эмас, қора қалам билан белгилаб қўйди. Кейин сўнгги беш кунликда бу қиз нега 34 литр кам сут соққанлигини аниқлашга киришди. Унинг аниқлашича қиз ўз сигирларига илгаригидан эътиборсизроқ қараган, сигирни сал чалароқ соққан. Шундай пайтда қизга биров ёрдам бериши керакми, йўқми? Албатта ёрдам бериши керак. Коммунист Багдасарян ана шундай ёрдамчининг вазифасини ўтади. У қизга маслаҳат берди, кўпроқ сут соғиш учун нима қилиш кераклигини уқтирди, уни тартибга чақирди. Шундан сўнг нима бўлди денг, кейинги беш кунликдаёқ аҳвол тамоман ўзгарди. Декабрь ойининг иккинчи беш кунлигида ўртоқ Алиева 999 литр, яъни илгариги беш кунликдагидан 67 литр кўп сут соғиб олди. Бундай ҳол бошқа сут соғувчиларнинг ишида ҳам юз берди.

Давлатга сувдай сут сотишни биз ўзимизга эп билмаймиз. Шаҳарлик биродарларимиз дўкондан сут олиб, уни татиб кўргач, «отасига раҳмат ўша чорвадорнинг, хўпам мазали, серқаймоқ сут эканда!» дейишса, бу биз чорвадорлар учун катта давлатдир. Сутчилик фермамизнинг ходимлари кишиларнинг оғзидан ана шу сўзларни эшитишни истайдилар. Шунинг учун ҳам бизда сутнинг жирини оширишга алоҳида аҳамият берилади. Ёздаку сигир турли-туман кўкатлар ейди. Кўкатлар эса сут жирини оширади. Қишдачи? Қишда сут жирини ошириш учун нима қилаяпсизлар, деб сўрашингиз мумкин. Ҳозирги совуқ шароитда сигир ҳам тўйимли, ҳам кучли озуқани истагандича емаса унинг сути суюқлашади ва камаяди. Биз бунга йўл қўймаслик учун пухта ўйланган рацион тузиб чиққанмиз. Бу рационга мувофиқ сигирлар бир кеча-кундузда беш маҳал овқатлантирилади. Эрталаб соат тўрт яримда силос, лавлаги ёки беда берилади. Соат еттида бедага барди қўйиб берилади. Соат ўн икки яримда лавлаги, соат бешда яна силос, соат саккизда кунжара, беда ва жўхори уни берилади. Биз ҳар бир литр сут учун 1,16 килограмм озуқа бирлиги сарфлаймиз.

Сигирнинг ўз вақтида соғилиши ҳам сут жирининг ошишига таъсир қилади. Шунинг учун сигирлар ҳар куни биринчи бор соат бешдан еттигача, иккинчи бор бирдан учгача, учинчи бор олтидан саккизгача соғилади. **Мана шундай қаттиқ тартиб ўрнатганлигимиз учун ҳам сутдаги жирнинг миқдори илгариги 3,6-3,7 процент ўрнига 4 процентга етказилди.** Шу рақамнинг ўзи айтиб турибдики, колхозимиз эндиликда ҳам ўрдан, ҳам бўрдан фойда кўраяпти.

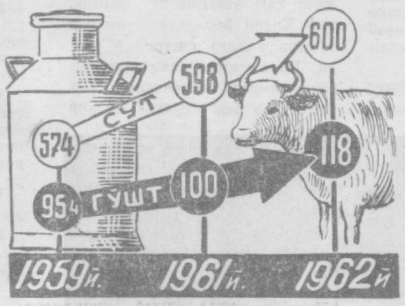

ХАР 100 ГЕКТАР ХАЙДАЛАДИГАН ЕР ҲИСОБИГА ГЎШТ ВА СУТ ЕТИШТИРИШ

(Центнер ҳисобида)

Маълумки кишиларни моддий рағбатлантириш, ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг катта омилидир. Бизда колхозчиларга қилинган ишнинг миқдорига қараб ҳақ тўланади. Ҳар бир сут соғувчининг соққан сути ўлчаб олинади ва шунга қараб пул берилади. Агар сут соғувчи берилган планни ошириб бажарса, пландан ортиқча соғилган сутнинг 70 процент ҳақини мукофот тариқасида олади. Мана бир мисол: сут соғувчи Озода Мирзаахмедова бу йил план бўйича 82 тонна сут соғиб олиши керак эди. Ҳозиргача у 86 тонна сут соғиб олди. Демак, 4 тонна сутнинг 70 процент ҳақи унга мукофот тариқасида берилади. Бу мукофот 336 сўмни ташкил этади. Сут соғувчининг ойлиги бу ҳисобга кирмайди. **Озоданинг бу йилги даромади 1930 сўмни ташкил этади. Бу — сут соғувчи қизнинг бир ойлик даромади ўртача 168 сўмни ташкил этади, деган сўздир.** Ҳозиргача ҳар бир сигирдан 4000-4500 литрдан ошириб сут соғиб олган Ўткира Йўлдошева, Арофат Тожибоева, Назира Алиева каби сут соғувчиларимизнинг даромадлари ҳам шундай баракали бўлади.

Юқорида айтиб ўтган тадбирларимизнинг ҳаммаси сут етиштиришни кўпайтиришга катта имконият туғдираяпти. Бу тадбирларни қўлламасимиздан илгари анча кам сут соғиб олинарди. **Масалан, август ойида 53735 килограмм сут соғиб олинган бўлса, тадбирлар изчиллик билан амалга оширган октябрь ойида эса 61097 килограмм сут соғиб олинди. Ҳозир фермамизда кунига 1850-1900 килограмм сут соғилаяпти. Шунинг 1,5-1,6 тоннаси давлатга сотилаяпти. Бугунги кунгача давлатга ҳаммаси бўлиб пландаги 524 тонна ўрнига 539 тонна сут сотдик.**

БУ РАЗВОРОТ МАТЕРИАЛЛАРИНИ ИЛҒОР ТАЖРИБАЛАРНИ ПРОПАГАНДА ҚИЛИШ ШТАТСИЗ БЎЛИМИНИНГ ХОДИМЛАРИ УЮШТИРГАН.

АЗИЗ НЕЪМАТ

ГЎШТ — дастурхоннинг азиз неъматидир. Шу неъматни мўл-кўл қилиш ҳам чорвадорларимизнинг диққат марказида турибди. Улар йил бошидан бери гўштни кўпайтириш борасида озмунча меҳнат қилишмади. Мана энди бу меҳнат ўзининг баракали мевасини бериб турибди. Биз давлатга гўшт сотиш юзасидан берилган йиллик планни муддатидан анча илгари ортиғи билан бажаришга муваффақ бўлдик. Ҳозиргача Ватанга пландаги 70 тонна ўрнига 71,5 тонна гўшт етказиб берилди.

Хўш, бу ютуққа қандай қилиб эришдик? Биринчи навбатда бўрдоқичиликни яхши йўлга қўйишга алоҳида эътибор бердик. Колхозимизда қорамолларни бўрдоқига боқадиган алоҳида ферма бор. Бу йил шу фермада 160 бошдан кўпроқ қорамолни боқиб гўштга топширдик. **Давлатга 41,4 тоннага яқин қорамол гўшти сотилди. Бу бўрдоқига боқилган ҳар бир қорамол ҳисобига 259 килограммга яқин гўшт сотилди деган сўздир.** Колхозчиларимиз бундай юқори кўрсаткичга эришганликлари учун фидокор молбоқарларга чин кўнгилдан раҳмат айтмоқдалар.

Чўчқачилик гўшт етиштиришнинг муҳим резерви эканлиги ҳаммага маълум. Бизда бу соҳа йил сайин беқиёс даражада ривожланаяпти. Ҳозир ўртоқ Сайфулла Ёдгоров мудирлик қилаётган фермада 545 та чўчқа бор. Чўчқабоқарлар бу йил 250 та чўчқани бўрдоқига боқиб гўшт учун топширдилар. Бу чўчқалар сўйилган вазнда 15,5 тоннадан кўпроқ гўштни ташкил этди.

Бизда чўчқани боқиб семиртириб гўштга топшириш учун қуйидаги ишлар қилинади. Чўчқа боласи туғилгач, у икки ойлик бўлгунча онасининг ёнида боқилади. Фермада 30 бош она чўчқа ва бир неча бола чўчқаларни боқишга мўлжалланган типовой чўчқахона қурилган. Шу хонада чўчқа болалари махсус ажратилган катакларда, оналари эса бошқа катакларда боқилади. Чўчқа боласи то 3-4 ойлик бўлгунча ҳам онасига эмизилади, ҳам маълум миқдорда озуқа бериб боқилади. **Шу муддат ичида уларга бир кеча-кундузда бир килограмм дон чиқити, 600 грамм арпа, 300 грамм комбинациялаштирилган озуқа, 1 литр ёғи олинган сут, 1 килограмм пиширилган картошка, 200 грамм беда уни, 5 грамм туз, 10 грамм бўр, 1 килограмм ошхона чиқити берилади.**

Чўчқалар 3-4 ойлигидан то 6-7 ойлигигача махсус бўрдоқихонада боқилади. Бу муддатда уларнинг ҳар бирига бир кеча-кундузда 2 килограмм комбинациялаштирилган озуқа, 500 грамм беда уни, 2,5 килограмм барди, 3 килограмм пиширилган картошка, 1 килограмм дон чиқити, 30 грамм туз, 20 грамм бўр берилади. Шундай қилиб бўрдоқига боқилаётган чўчқаларнинг тирик вазнига 1 килограмм вазн қўшиш учун 4,03 килограмм озуқа бирлиги сарфланади. 3-4 ой давомида ана шундай тартибда бўрдоқига боқилган чўчқаларнинг ҳар бири гўштга топшириш пайтида 90—100 килограммлик вазнга эга бўлади.

Бизда чўчқаларнинг туёқ сонини кўпайтиришда ҳам талайгина ютуқлар қўлга киритилмоқда. Ўз касбикорларини пухта эгаллаб олган чўчқабоқарларимиздан Тўлқин Нўъмонов, Азим Рустамов, Алексей Бадьев, Иган Газинганов ўртоқлар 28 бош асосий она чўчқаларнинг ҳар биридан 16 тадан, 7 та ҳар хил она чўчқаларнинг ҳар биридан 5 тадан бола олишга муваффақ бўлдилар.

Чорвадорларимиз бу йилги гўшт тайёрлаш планини ортиғи билан бажарганларидан сўнг келгуси йил ғамида иш тутабошладилар. **Ҳозир 142 бош қорамол бўрдоқига боқилаяпти. Шу молларни янги йилнинг март ойигача семиртириб боқамиз, кейин ҳар бирининг тирик вазнини 300—320 килограммданга етказиб гўштга топширамиз. Бу давлатга 42,6 тонна мол гўшти сотишимизга имкон беради. Бундан ташқари 205 бош чўчқа ҳам бўрдоқига боқилаяпти. Улар келгуси йилнинг февраль ойида гўштга топширилади.** Ҳозир бўрдоқига боқилаётган чўчқалар ҳисобига биринчи кварталда давлатга 10 тонна гўшт сотишни мўлжаллаб турибмиз.

Колхозимизнинг 3 минг бош қўйи бор. Бу қўйлар Юқори Чирчиқ райони территориясидаги Сомсарак яйловида боқилаяпти. Бу йил 200 бош қўйни гўштга топширган эдик. Келгуси йили эса камида 500 бош қўйни бўрдоқига боқиб гўштга топширишни планлаштириб қўйдик. Шу мақсадда яйловдан 500 бош қўйни олиб келиб колхознинг ўзида бўрдоқига боқмоқдамиз. Уларнинг тирик вазни 55—60 килограммга етгунча боқиб, 1963 йилнинг II кварталида гўштга топширамиз. Ундан кейинги кварталларда гўштга топшириладиган чорва молларини янги йилнинг дастлабки ойларидан бошлаб боқабошлаймиз.

Гўшт етиштириш бўйича келгуси йил учун тузиб қўйган режаларимиз асосан ана шундан иборат. Ўзбекнинг «эртанги ишга бугун режа туз» деган ибратли гапи бор. Биз келгуси йил учун бу йил режа тузибмизми, демак, келажакдаги марра ҳам албатта бизники бўлади.

ЕТТИ ХАЗИНАНИНГ БИРИ

ПАРРАНДА—етти хазинанинг бири деб бечизга айтишмаган экан. Биз бу соҳага илгари унча эътибор бермас эдик. Кейинги пайтларда, айниқса бу йил паррандачилик хўжалигимизнинг сертармоқ соҳалари қаторига қўшилди. Ўртоқ Маҳамадфозил Холиқжонов мудирлик қилаётган паррандачилик фермасида ишчан, серғайрат, ҳар бир бош парранданинг қадрига етадиган азамат кишиларимиз меҳнат қилишмоқда.

Парранда жуда нозик жонивор бўлади. Агар уни ишнинг кўзини билган ҳолда, эҳтиёткорлик билан боқмасанг, ўлиб қолиши ҳеч гап эмас. Шунинг учун ҳам паррандачиларимиз ўз ишларини юқори зоотехника қоидалари, илғор тажрибалар асосида ташкил этишган. Фермада 1500 та товуқ, 300 та хўроз, 282 та жўжа, 220 та ўрдак бор.

Моҳир товуқбоқаримиз Матлуба Олимова бу йил 1500 та товуқнинг ҳар биридан ўрта ҳисобда 93 тадан тухум олишга муваффақ бўлди. Ана шунинг учун ҳам колхозимиз давлатга етти йилликнинг тўртинчи йили учун берилган пландаги 70 минг дона ўрнига 73500 донага яқин тухум сотиб, бу соҳадаги топшириқни анча ортиғи билан бажарди. Паррандачиларимиз тухум етиштиришни кўпайтириш билан бирга мўл-кўл парранда гўшти етиштириш тўғрисида ҳам қайғирмоқдалар. Бу йил давлатга 2733 килограмм парранда гўшти сотдик. Бунинг учун 3000 дан ортиқ хўроз ва 1000 та ўрдакни бўрдоқига боққан эдик.

Т. НЎЪМОНОВ

Бизда парранда гўштини етиштириш тухум етиштиришни кўпайтиришга сира зарар етказмайди. Шундай хўжаликлар борки, уларнинг раҳбарлари ҳа бўл, ҳа бўлга келганда тухум қилиб турган товуқларнинг бир қисмини гўштга топшириб юборишади. Бу нотўғри албатта. Шу ўринда халқимизнинг мана бу ибратли гапини эсга олмоқ керак: «товуқни есанг бир ейсан, тухумини есанг минг ейсан». Биз тухум қиладиган товуқнинг ҳатто биттасини ҳам гўштга топширмаймиз. Аксинча тухум қиладиган товуқларнинг сонини тобора кўпайтириш учун курашаяпмиз.

Р. ҒАФУРОВ

Ҳозир янги йилнинг биринчи кварталида гўштга топшириш учун 2 мингта ўрдак ва хўрозни бўрдоқига боқмоқдамиз. Шулар туфайли биринчи кварталда 3 минг килограмм парранда гўшти сотамиз. Бу 1962 йил давомида сотган парранда гўштимиздан анча кўп бўлади.

Биз Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига пландан ташқари 500 центнер сут сотишни ваъда қилган эдик. Ҳозиргача пландан ташқари сотган сутимиз 150 центнерга етди. Ваъдага вафо қилиш учун яна 350 центнер сут сотишимиз керак. Ишончимиз комилки, ўз сўзларининг устидан чиқиш учун қизғин курашаётган чорвадорларимиз бу маррага ҳам албатта етиб оладилар.

Олдимизда янада порлоқ йил — улуғвор етти йилликнинг бешинчи йили турибди. Ҳеч шак-шубҳа йўқки, доимо катта марраларни эгаллаб келган, социалистик мусобақада ғолиб чиқиб, элу юртнинг самимий ҳурматига сазовор бўлиб келаётган азамат колхозчиларимиз 1963 йилда ҳам қувончли натижаларга эришадилар.

А. БАДЪЕВ

Мазкур ҳикоямизнинг пировардида шуни айтмоқчимизки, колхозчиларимиз етти йилликнинг тўртинчи йилини қувончли якунлар, ажойиб натижалар билан тугалламоқдалар.

Ғуломмаҳмуд АБДУЛЛАЕВ,

Калинин районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Шарофат БАДАЛБОЕВА,

колхоз зоотехниги.

ХИРМОНГА БАРАКА!

17 декабргача

Пахта тайёрлашнинг бориши ҳақида маълумот

Ишлаб чиқариш бошқармалари	(Планга нисбатан процент ҳисобида)		
	Бир кунда	Мавсумдан бери	Қоп-қанорсиз ташиш
ТОШКЕНТ	0,10	109,30	147.78
Янгийўл	0,01	99,97	120,54
Янгиер	0,09	84,60	102,99
Чирчиқ	0,02	79,56	99,42
Сирдарё	0,06	66·41	91,68
РАЙОНЛАР:			
ҚУЙИ ЧИРЧИҚ	—	121,87	130,62
ОРЖОНИКИДЗЕ	0,10	104,22	144,06
ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ	—	100,85	101,44
ЧИНОЗ	0,01	100,70	131·10
Янгийўл	0,03	91,84	115,58
Ўрта Чирчиқ	0·02	91,67	111,77
Янгиер	0,10	88,11	111·36
Пискент	0,02	83,68	100.44
Бекобод	0,09	80,53	94,08
Бўка	0,04	78,28	108·60
Сирдарё	0,05	73,67	105,28
Комсомол	0,07	65,73	86,91
Оққўрғон	0,01	64,07	78·93
Гулистон	0,08	53,89	72,33
ОБЛАСТЬ БЎЙИЧА	0·05	82,47	104,23

ШАХМАТ РЕПОРТАЖИ ШУНАҚАСИ ҲАМ БЎЛГАН

Репортажни СССР спорт мастери М. МУҲИТДИНОВ олиб боради

ПАПИРОСДАН ЧУЧИБ

Ажойиб шахмат назариячиси, «Менинг системам» номли машҳур китоб автори гроссмейстер А. Нимцович анчагина инжиқ эди. Шунинг учун турнир ташкилотчилари ўйин вақтида жанжал бўлмаслиги учун ҳаракат қилардилар.

Бир куни Нимцович сигара чекишни севадиган гроссмейстер Видмар билан ўйнаши керак эди. Одатда Видмар ўйнаган столнинг атрофи тутун халқачаларига тўлиб кетарди. Нимцович бўлса тамаки тутунига ҳеч бардош беролмасди...

Рақиблар столнинг қарама-қарши томонига ўтиришди ва шу пайт Видмар чўнтагидан сигарани чиқариши билан Нимцович ҳушидан кетиб қоллёзди. Шунда Видмар рақибининг тутун ёқтирмаслиги эсига тушгач сигарасини столга қўйди да, чекмай ўйинни давом эттираверди.

Нимцович рақибининг олийҳимматлигига тан бериб, тинчгина ўйнаши лозим эди. Бироқ у ҳамма вақт кўзини «тутун манбаи»дан узмай безовталанарди. Охири у чидай олмади ва судьянинг олдига келиб, сигара туфайли ўйнайолмаслигини билдирди..

— Ахир Видмар чекмаяпти, — ку,— ҳайрон бўлди судья.

— Тавба,— эътироз билдирди Нимцович.— У чекиши мумкин.

КАЛТА ҚУЛ ВА ЧИРОЙЛИ ЙУЛ

Гроссмейстер Шпильман ўзининг дадил ва ажойиб комбинациялари билан жаҳонга машҳур эди; ўйинни чиройли якунлаш имконияти бўлса уни қўлдан чиқармасди. Айниқса бирйўла ўйнаш сеансларини ўтказганда у рақиблари билан хисоблашиб ўтирмасди — чиройли комбинациялар яратишда доналарини аямасдан қурбон қиларди.

Шпильман ўрта бўй, калта қўлли киши бўлган. Шунинг учун сеанс пайтида агар стол кенг бўлса баъзан шахмат тахтасининг рақиби томонида жойлашган хонгларига қўли етмасдан қолар эди. Бир куни у сеансда филини h5 хонасида қурбон қилиб бир партияни чиройли ютади. Буни тамоша қилиб турган бир ишқибоз Шпильманга: «ажойиб қурбон бердингиз, бироқ бундан олдинроқ филингизни h7 хонасида қурбон қилишингиз ва аллақачон ютишингиз мумкин эди» деди. Шпильман совуққонлик билан: «биламан, биламан, бироқ у хонага қўлим етмасди, шунинг учун ҳам ўзимга яқинроқ жойда қурбон қилишдан бошқа чорам йўқ эди» деб жавоб берди.

АЛИХУЖА-ХУЖААЛИ-КУ!

Бир кун гроссмейстер Земиш кичик бир клубда шахмат тахталарига қарамай бирйўла ўйнаш сеанси ўтказади. Тамошабинлар орасида қаригина бир аёл ҳам бор эди. Бу аёл узоқ вақт давомида гроссмейстердан кўзини узмайди ва охири сеанс ташкилотчисига қараб ҳаяжон билан: «бу муттаҳамликнинг ўзи-ку! Яққол кўриб турибман, сеанс бераётган киши кўр эмас» дейди. Тахтага қарамайдини, тахтани кўрмайди деб тушунган экан бу аёл.

ОҚЛАРМИ ЁКИ ҚОРАЛАРМИ?

Мусобақаларнинг бирида ўйналган бир партияда шундай чигал позиция вужудга келадики, ундаги икир-чикирларни аниқроқ ҳисоблаб чиқаман деб ҳар икки рақиб ҳам цейтнотга тушади. (Уйлаш учун вақтлари жуда танг бўлиб қолади.) Ш у н д а юриш навбати келиб шошиб қолгандан, бири ўрнидан дик туриб: «судья, мен қанақа доналар билан ўйнаяпман?» деб юборса бўладими!

Телевизор

18 ДЕКАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **«Уларнинг номини ёдда тутинг»** (мактаб ўқувчилари учун). 18.40 — **Саноат ходимлари учун** 19.05 — **Телевизион янгиликлар,** 19.25 — **Ҳужжатли фильм,** 19.35 — **Қабарда—Балқар маданият ёдгорликлари** 20.20 — **Будапешт томлари** номли бадиий фильм.

Ўзбек тилида: 21.50 — **Телевизион янгиликлар,** 22.10 — **Концерт (телевидение бадиий ҳаваскорлари ўзбек ансамбли ижросида).**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.40 — **Тошкент янгиликлари,** 18.55 — **Тинч Дон** номли бадиий фильмнинг биринчи серияси. 20.40 — **Ишлаб чиқариш илғорлари** (саноат ходимлари учун), 21.00 — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Ҳалима Комилова ва Михаил Давидов** (концерт-очерк).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА —18/XII да **Масхарабозлар,** 19/XII да **Кулган киши**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 18/XII да **Тобутдан товуш,** 19/XII да **Номус.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 19/XII да **Тошболта ошиқ.**

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА — 21, 22, 23, 25, 26, 27/XII да Ўзбек давлат эстрадаси солисти **Фахриддин Умаров концертлари.** Концертларда эстрада солистлари ҳам қатнашади. Касса ҳар куни кундуз соат 2 дан очилади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 19/XII да **Украина цирки артистларининг гастроли.** Тамоша кеч соат 7 яримда бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Кино

Мардлар кураши — «ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун).

Қуёш ҳеч қачон сўнмас — «МИР», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Кенжа ўғил кўчаси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Қалб адашади —«СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Моцарт ва Сальери — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

„ЕР ВА ЭЛ“

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясида янги «Ер ва эл» номли журнал нашр қилинабошланди. Бу илмий оммабоп географик журналнинг биринчи ва иккинчи сонлари босилиб чиқди.

Янги сон академик У. Орифов ва физика-математика фанлари кандидати Р. Бекжоновнинг «Одамзод—энергия билан қудратли» мақоласи билан очилади. Бундан ташқари журналда Х. Ҳасановнинг тожик шоири ва сайёҳи Носир Хисрав ҳақидаги «Машриқдан Мағрибгача», зоолог Т. Ёдгоровнинг «Илон овида», И. Иноғомов ва А. Муҳаммадқуловнинг «Колумбнинг жасорати ва Веспуччининг омади» ва бошқа материаллар босилган.

Шунингдек журналда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг олимлари, зоологлари, археологлари, геология-минералогия фанининг кўзга кўринган арбоблари ёзган қизиқарли материаллар ҳам бор.

«Ер ва эл» журнали еримиз ва элимиз тарихини билишга қизиқувчилар учун манзур бўладиган янгилик беради.

ЁЗУВЧИ — СТУДЕНТЛАР МЕҲМОНИ

Яқинда В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетида ёзувчи Абдулла Қаҳҳор студентлар билан учрашди. Кечани филология фанлари кандидати Озод Шарафиддинов очиб, ёзувчининг ижоди ва «Тобутдан товуш» пьесасининг бадиий қиммати ҳақида гапирди. Студентлардан О. Хожиева, С. Содиқов, О. Мухторов, Каттабоев, Мусабоева ва бошқалар «Тобутдан товуш» асари ҳақидаги мулоҳазаларини айтдилар.

Учрашувда Абдулла Қаҳҳор мазкур асар устида қандай ишлаганини ва янги ижодий режаларини гапириб берди.

А. ИСОҚОВ,
Ш. АМИРОВ.

МАРСГА БИРИНЧИ ПАРВОЗ

(Боши биринчи бетда)

Маълумки, 1962 йил 1 ноябрда кўп босқичли қудратли учирувчи ракетага старт берилди. Учирувчи ракетага «Марс-1» автоматик планеталараро станцияга эга бўлган бошқарувчи космик ракета ўрнатилган эди. Учирувчи ракета олдиндан ҳисоблаб чиқилган траектория бўйича жуда аниқ ҳаракат қилди. Учиш тезлиги биринчи космик тезликка етганидан кейин, ундан автоматик станцияга эга бўлган космик ракета ўрнатилган йўлдош ажралиб чиқди. Ракета космик фазонинг белгиланган нуқтасига чиқиши билан унинг двигатели ишламай қўйди. Шу пайтда станция ҳам космик ракетадан ажралиб чиқди ва станциянинг Марс планетасига олиб борадиган траектория бўйлаб эркин парвоз қилиши бошланди.

Планеталараро станциянинг Марс сатҳига етарли даражада яқин жойдан учиб ўтиши учун космик ракетанинг ҳисоблаб қўйилган траекторияга жуда аниқ чиқишини таъминлаш зарур. Масалан, космик ракета тезлигининг секундига ақалли 30 сантиметр миқдорида хато қилиниши ёки тезлик йўналишида 1 бурчак минути миқдорида хато қилиниши траекториянинг Марсдан 20 минг километр узоқлашиб кетишига олиб келиши мумкин.

Траектория ўлчовларининг маълумотларига кўра, станция ҳаракатини ҳисоблаб чиқиш шуни кўрсатмоқдаки, станция Марсдан 193 минг километр масофада учиб ўтади. Бу эса, станциянинг белгиланган траекторияга ғоят аниқ чиқарилганлигидан далолат беради.

Станциянинг Марс сатҳидан яқинроқ масофада учиб ўтишини таъминламоқ учун унинг траекториясини коррекция қилиш талаб этилади.

«Марс-1» автоматик планеталараро станция қандай тузилганлиги ҳақида қисқача гапириб ўтамиз. Станция иккита герметик қисмдан: орбита ва планета қисмидан иборат. Орбита қисмида станциянинг Марс томон учиб бораётган пайтида ишлаб туришини таъминловчи аппаратлар жойлашган, планета қисмида эса, планетага яқинлашганда ишлайдиган илмий приборлар жойлаштирилган.

Станциянинг энг катта размерлари — узунасига 3300 миллиметр, орбита қисмининг диаметри бўйича 1100 миллиметр ҳамда Қуёш батареяллари ва радиаторларни қўшиб ҳисоблаганда кенглиги 4000 миллиметрдир.

Станциянинг вазни 893,5 килограмм. У, радиотехника аппаратлари билан, траекториянинг ориентацияси ва коррекцияси системаси билан, энергия манбалари билан таъминлангандир.

Илмий тадқиқотларни ўтказмоқ учун станцияда қуйидаги илмий аппаратлар ўрнатилган. Марс планетасининг сатҳини суратга олиш учун фототелевизион қурилма, планета сатҳида органик қобиқларни белгилаш учун спектрорефлексометр; Марс атмосферасида озоннинг сингиб кетадиган минтақаларини ўрганиш учун спектограф, Марс магнит майдонини аниқлаш ва космик фазодаги магнит майдонларини ўлчаш учун магнитометрлар; Марснинг радиация минтақаларини аниқлаш ва космик нурлари спектрини ўрганиш учун газни разрядка қиладиган ва сцинтилляцион счетчиклар; бошланғич космик нурланишнинг ядро компонентларини ўрганиш учун счетчиклар; 150 ва 1500 метр узунликдаги тўлқинлар диапазонидаги космик радио нурланишларини ўрганиш учун радиотелескоп; кам энергетик протонлар ва электронлар оқимларини, шунингдек Марс планетаси яқинида ва космик фазода мусбат ионлар концентрациясини рўйхат қилиш учун махсус датчиклар; микрометеорларни рўйхат қилиш учун датчиклар.

Станция билан алоқа сеанслари ҳам автоматик тарзда, ҳам Ердан берилган команда бўйича амалга оширилиб келди. Борт системалари ишининг программаси сеансларни ҳар икки, ҳар беш сутка ва ҳар ўн беш суткада автоматик тарзда ўтказишни кўзда тутади. Сеанслар ўртасидаги узилишни танлаш Ердан туриб команда радиолинияси орқали амалга оширилади. Сеанслар ўртасидаги узилишлар, биринчидан, қуёш батареяси буфер химиявий батереяни зарядлаб қўймоғи учун (бу батареянинг энергияси сеанслар вақтнда сарфланади), иккинчидан, радиосеанси станциянинг энг қулай радио кўриниши пайтда ўтиши учун (бундай пайт ҳар суткада такрорланиб туради) зарурдир.

Шу йил 13 декабргача станция мунтазам икки суткали сеанслар режимида ишлади, ҳозирги вақтда эса беш суткали режимда ишламоқда. Ҳар бир сеанс телеметрик ахборот қабул қилиб олишдан бошланади. Бу ахборотда илмий ўлчашларнинг натижалари ва станциянинг аҳволи ҳақидаги маълумотлар, унинг тезлиги ва узоқлиги ҳақида маълумотлар бўлади. Шундан кейин Ердан берилган команда бўйича илгари олинган ахборотни яна такрорлаш учун эслаб қолувчи қурилма ишга туширилади. Сеанс станциянинг иш охиридаги аҳволи ҳақидаги телеметрик ахборотни олиш билан туталланади. Ўтказилган радиосеанслар станциядаги ҳамма системаларнинг нормал ишлаётганлигидан далолат беради. Станция стартидан бери ўтган бир ой ичида 37 сеанс ўтказилди, 600 дан кўпроқ команда юборилди, ахборотлар ёзилган неча юз метрлаб телеметрик пленка олинди.

Станциядаги аппаратлар ишининг бутун парвоз мобайнида бошқариб турилганлиги команда-ўлчов ва ҳисоблов комплексининг ҳамма звенолари ва системалари пухта ишлаётганлигидан далолат беради.

Радиоалоқа сеанслари вақтида планеталараро муҳит ҳақида, Ердан 6—8 миллион километр наридаги космик фазонинг нурланишлари ва майдонлари ҳақида маълумотлар олинди.

Ерга яқин ва Ер атрофидаги космик фазода Ернинг геотожи деб аталадиган плазма қобиғида зарядланган заррачаларнинг тақсимланиши ҳақида янги маълумотлар олинди, Қуёшдан келаётган корпускуллар оқими рўйхат қилинди.

Масалан, 30 ноябрда, дастлабки маълумотларга кўра, Қуёш корпускулларининг ғоят интенсив оқими қайд қилинди. Ернинг радиация минтақалари районида нурланишнинг интенсивлиги, шунингдек космосга жуда узоқ кириш вақтида космик нурланиш фонининг интенсивлиги ўлчанди. Унда шу нарса маълум бўлдики, Ой томон учирилган совет космик ракеталари парвоз қилган пайтдан бери космик нурланишлар фонининг интенсивлиги тахминан 50—70 процент ошган. Бу ўсиш станциядаги кузатишлар Қуёш активлиги циклининг бошқа даврида ўтказилаётганлигига боғлиқ бўлса керак. Ердан узоқ жойда магнит майдони кучланишининг 4—12 гамма атрофида ўзгарганлиги рўйхатга олинди.

Станция Ерга яқин космик фазода парвоз қилаётган пайтда микрометеорларининг бир неча марта келиб урилганлиги рўйхат қилинди. Станция анча узоқ масофага бориб қолганидан кейин келиб урилишлар сони кескин камайди, бу эса, Ердан узоқ фазода метеорит жисмларининг жуда сийрак эканлигини кўрсатади.

«Марс-1» станциясидан олинган ахборот ишлаб чиқилмоқда ва илмий журналларда эълон қилинади. (ТАСС).

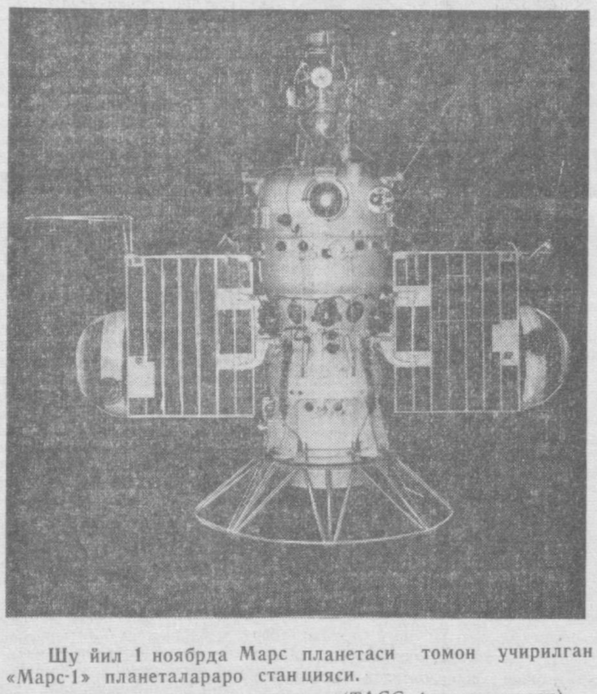

Шу йил 1 ноябрда Марс планетаси томон учирилган «Марс-1» планеталараро станцияси.

(ТАСС фотохроникаси).

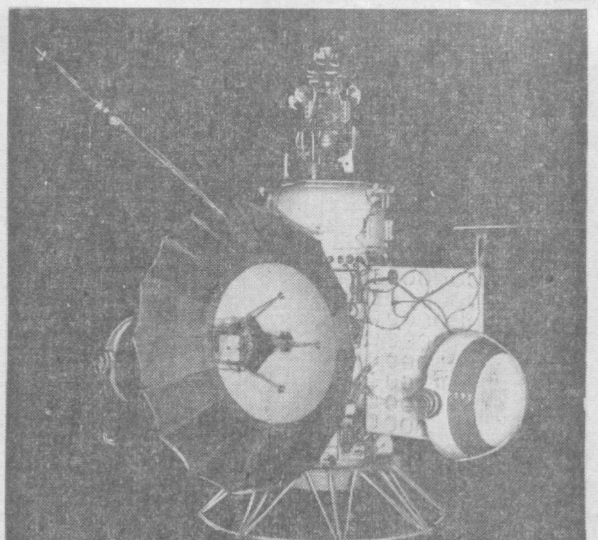

Марсга учирилган «Марс-1» планеталараро станциясининг ён томонидан кўриниши. (ТАСС фотохроникаси).

3 % ЛИ

Давлат ички ютуқ заёми

ОБЛИГАЦИЯЛАРИ БУЙИЧА
40 сўмдан 10.000 сўмгача

ЮТИШ МУМКИН

Заём бўйича ҳар йили олти марта асосий ва бир марта қўшимча ютуқ тиражлари ўтказилади.

Асосий тиражларда чиққан ютуқлар облигациянинг омонат кассадан қачон сотиб олинганидан қатъий назар тўланади.

Қўшимча тиражларда чиққан ютуқлар қўшимча тиражнинг ўтказилиш кунидан камида тўққиз ой илгари сотиб олинган ва ёнида тегишли талони бўлган облигацияларга тўланади.

Заём облигациялари 1963 йил 1 январгача

16-сон талон билан сотилади.

Бу талон 1963 йил 30 сентябрда Ленинград шаҳрида бўладиган ўн олтинчи қўшимча тиражда қатнашиш ҳуқуқини беради.

Шу заём облигациялари бўйича ютиш эҳтимоли ҳар бир тираж ўтказилган сайин оша боради. Чунки тиражларда ўтказиладиган ютуқлар сони заём муддати тугаганга қадар ўзгармайди. ютган облигациялар эса бундан кейинги тиражларда қатнашмайди.

3% ли заём облигациялари омонат кассаларда сотилади ва бемалол сотиб олинади.

3% ли Давлат ички ютуқ заёми облигацияларини 16-сон талони билан сотиб олинг!

Тошкент шаҳар давлат меҳнат омонат кассалари ва давлат кредити бошқармаси.

СИРҒАНИБ КЕТМАНГ!

Оби-ҳавонинг ўзгариши, қор ёғиб температуранинг пасайиши натижасида кўчалар, йўлкаларда яхмалак пайдо бўлаётир. Шу кунларда яхмалакда сирғаниб, йиқилиб травма олган ҳодисалар рўй бериб турипти.

Масалан: Червякова кўчасида яшовчи Корпунцева қўлида боласи билан кетатуриб яхмалакда йиқилиб қўли жароҳатланди, Ҳасанов яхмалакда тойиб оёғи шикастланди, «Навоий» кинотеатридан чиқиб келаётган Ражабов сирғаниб кетиб қобирғаси эзилди. Уларнинг ҳаммасини «Тез ёрдам» машинасида касалхонага олиб борилди.

Лекин, биз кўчалардаги яхмалакни йўқотмасак, яхмалакдан йиқилиш давом этаверади. Шунинг учун серқатнов йўллар, тротуарларни қордан тозалаб, музлар кўчирилиб ташланса бу кўнгилсиз ҳодиса юз бермайди. Йўлкаларга қум, кул, туз ва қипиқлар сепиш керак.

Кўчанинг у бетидан бу бетига ўтиш учун кўча қоидаларига риоя қилинмаса, айниқса шу яхмалак пайтида сирғаниб кетиш ҳеч гап эмас. Шунинг учун ҳам серқатнов транспорт йўлларидан юрмаслик зарур.

Ҳурматли ота-оналар, болаларингизни назоратсиз қўйманг. транспорт серқатнов катта кўчаларда коньки ва чена учишни манъ этиш керак.

Шаҳар ва район ижроия комитетлари болалар ўйнашлари, конки ва чена учишлари учун ўз территорияларидан махсус жой ажратиб беришлари керак.

Ф. КОМИЛОВ,
Тошкент шаҳар «тез ёрдам» станциясининг врачи.

ТОВБАСИГА ТАЯНДИ

СУД ЗАЛИДАН

Эсингиздадир, «Тошкент ҳақиқати»нинг шу йил 4 октябрь сонида «Нортожи бахши» сарлавҳали материал босилиб, унда Нортожи Рустамованинг уйидан кейинги йилларда одам аримайдиган бўлиб қолгани, бу фрибгар ўзи ўйлаб чиқарган амал олиш йўли билан беморларни «даволаб» юргани, лекин унинг «давоси» дан бирор кишининг наф кўрмагани танқид қилинган эди.

Материал юзасидан ўтказилган текширишда унда келтирилган фактлар тўла тасдиқланиб, Нортожи Рустамованинг устидан жиноий иш қўзғатилган эди. Яқинда Ниёзбоши қишлоқ советидаги Ильич номли 14-мактабнинг спорт залида Янгийўл район халқ судининг қишлоқ жамоатчилиги иштирокида очиқ мажлиси бўлди. Унда 14 йилдан буён ҳеч қаерда ишламай, фрибгарлик билан кун кечириб келаётган, шахсий манфаатини кўзлаб, айрим лақма кишиларни алдаб юрган Нортожи бахшининг жиноий иши кўрилди.

Судда «бахши»нинг сирлари фош бўлди. У кишиларни қуйидаги усулда «даволаб» юрган:

Қоғозга одам тирноғи, соч темир парчаси яширинча ўралади. Бирор киши бетоблигидан шикоят қилиб келса, унга шўр айрон, номакоб ичириб, қайт қилишга ундайди. Кўп уринишлардан сўнг беморнинг кўзи тинади. Ана шу пайтда Нортожи «бахши» ўз «ҳунарини» кўрсатади — ҳалиги ўралган нарсаларни номакобли тоғарага ташлаб юборади-да:

— Ана, биров сизга қасд қилибди. Ичингиздан чиққан нарсаларни қаранг-а?! — дейди.

«Бахши» шу йўл билан беморлардан мўмайгина пул олиб юрган.

Судда гувоҳлик берган Аҳмедова, Мирхўжаевалар Нортожи Рустамованинг фрибгарлигини сезиб қолишгани тўғрисида гапиришди.

Нортожи Рустамова судда товбасига таянди, бундан буён фрибгарликни ташлаяжагини айтди. Суд ҳайъати унинг 6 фарзанди борлигини, ваъдасини инобатга олиб унга бериладиган 5 йил қамоқ жазосини 5 йил шартли жазо билан алмаштирди.

Т. НИШОНБОЕВ.

Курск кўчаси, 61-уйда турувчи **Раҳмон Мирзаевнинг** 7-Журнальний кўчаси, 15-уйда турувчи Санохон Мирзаевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район халқ судида кўрилади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Радио эшиттириш ва телевидение давлат комитети коллективи овоз режиссёри О. Валиевга онаси
Шарофат МУҲАМЕДОВАНИНГ
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Чўл қуваётганларга медицина хизматини яхшилайлик

ЯНГИЕР. (Ўз мухбиримиздан). Бу ерга Мирзачўлни ўзлаштираётган кишиларнинг вакиллари тўпланган. Улар қўриқ ерларда яшовчи аҳоли соғлигини сақлашга бағишланган кўчма илмий-амалий конференцияда иштирок этишди. Бу конференцияни республика Соғлиқни сақлаш министрлигининг соғлиқни сақлаш ва медицина тарихи илмий-тадқиқот институти ва Тошкент область соғлиқни сақлаш бўлими уюштирди. Соғлиқни сақлаш ва медицина тарихи илмий-тадқиқот институтининг директори С. А. Аъзамхўжаев қўриқ ердаги медицина-санитария муассасаларининг ишлари ва аҳолига медицина хизматини янада яхшилаш тадбирлари ҳақида нутқ сўзлади.

Партия ва ҳукумат қўриқ ерларни ўзлаштирувчиларнинг турмушини яхшилаш тўғрисида зўр ғамхўрлик қилмоқдалар. Ҳозирги вақтда Мирзачўлдаги қўриқ ерларда 600 дан кўпроқ медицина ходими ишламоқда. Қисқа вақт ичида бу ерларда йирик медицина-санитария бўлими, беш касалхона, неча ўнлаб соғлиқни сақлаш пунктлари, санаторийлар, дам олиш уйи очилди.

Янги ерларни тез суръатлар билан ўзлаштириш ва совхозлар ташкил этиш билан боғлиқ бўлган қийинчиликларга қарамай, юқумли касалликларга қарши санитария ва даволаш-профилактика тадбирларининг тўғри уюштирилиши бир қанча касалликларни тамомила йўқотиш имконини берди. Қўриқ ерларда болаларга медицина хизмати яхши ташкил қилинди. Янги ерларни ўзлаштирувчилар даштларнинг ичкари томонига силжиб бормоқдалар. Бу ерларда кўчма медицина пунктлари, аптекалар ҳам ишлаб турибди. Республикадаги тармоқ институтлари ва клиникалар қўриқ ерлардаги медицина муассасалари ходимларига амалий ёрдам бермоқдалар. Улар бу ерларда илмий-амалий ва ташкилий-методика ишлари олиб бормоқдалар, беморларга маслаҳат бермоқдалар.

Конференцияда Н. А. Семашко номли соғлиқни с а қ л а ш ни ташкил этиш ва медицина тарихи Бутуниттифоқ илмий-тадқиқот институти илмий-ташкилий бўлимининг раҳбари профессор П. П. Радкин, «Главголодностепстрой» медицина санитария бўлимининг бошлиғи, республикада хизмат кўрсатган врач Н. В. Васихонов, институт илмий ходимларидан С. С. Собиров, М. И. Браманская ва И. И. Иброҳимов, А. У. Ибодов, Р. Г. Шапиро, М. Н. Сиротский, А. И. Лисова, М. П. Вавилова, Тошкент область санитария-эпидемия станциясининг энтомологи Н. В. Макунин қилган докладлар тажрибаларни умумлаштиришга бағишланди.

«Главголодностепстрой» н и н г бошлиғи А. А. Саркисов конференция қатнашчиларини қўриқ ерларни бундан буён ўзлаштириш истиқболлари билан таништирди.

Конференцияда Мирзачўл аҳолисига медицина хизматини тобора яхшилаш кераклиги таъкидлаб ўтилди. Бу ерда етти йилликнинг охиригача 600 кишилик касалхона биноси қуриш мўлжалланган. Ихтисослаштирилган медицина ёрдамини уюштириш қийин бўлган жойларда йирик совхозлараро касалхоналар қуриш ва уларни мутахассислар ҳамда зарур асбоб-ускуналар билан таъминлашга қарор берилди.

Конференцияда медицина тадбирлари билан бир қаторда бинокорлар ва пахтакорларнинг турмушини яхшилаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш қўриқ ерлардаги аҳоли соғлиғини сақлаш ишларини яхшилашга ёрдам бераjaги таъкидлаб ўтилди. Бир қанча пунктларнинг аҳолиси водопровод орқали булоқ суви билан таъминланмоқда. Аммо шундай бўлса ҳам, қўриқ ерларни обод қилиш, турмушни яхшилаш имкониятларидан ҳали тўла фойдаланилмаётир.

Республикадаги йирик медицина муассасалари Мирзачўл районларига оталик йўли билан ёрдамни кучайтиришга қарор бердилар.

Конференцияда икки юзга яқин киши—Москва, Тошкент ва Мирзачўл районларининг олим ва врачлари, партия ва совет ходимлари, қўриқ ерлардаги совхозларнинг бинокорлари ва пахтакорлари қатнашдилар.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, редактор ўринбосари—25885 Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик ва маҳаллий ахборот бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат ва транспорт бўлимлари —33786. Секретариат — 34808. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 31936. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 26334, 33262, 30249, 30250, 30253.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси

Р. 14031, Нашр. Р. 1746.